

Lexicon

A

Aandeel

Een aandeel is een bewijs van deelneming in het eigen vermogen van een onderneming. Een aandeelhouder is daardoor mede-eigenaar van de onderneming voor het percentage aandelen dat hij bezit. In ruil daarvoor heeft de aandeelhouder recht op een deel van de winst, het zogeheten dividend.

Aan een aandeel is gewoonlijk stemrecht verbonden dat men tijdens de algemene vergadering van aandeelhouders kan uitoefenen.

Door uitgifte van aandelen kan een onderneming risicodragend kapitaal aantrekken om te investeren in uitbreiding, vernieuwing, overnames, et cetera. Het met de uitgifte van aandelen aangetrokken kapitaal beschouwt men als eigen vermogen.

Aandeel aan toonder

Een aandeel waarop de naam van de eigenaar niet staat vermeld. De meeste aandelen zijn aan toonder.

Aandeelhouder

Een eigenaar van aandelen en daardoor mede-eigenaar van de uitgevende onderneming. Door het aan een aandeel verbonden stemrecht kan een aandeelhouder invloed uitoefenen tijdens de algemene vergadering van aandeelhouders.

Aandeel op naam

Een aandeel waarop de naam van de eigenaar staat vermeld. Deze gegevens houdt men bij in een centraal register.

Aandelenbevak

Bevak die belegt in aandelen. Komen vooral voor in die segmenten van de aandelenmarkten waar de verhandelbaarheid van de aande-

len niet altijd verzekerd is, zoals in sommige ontlukende markten en in private equity (privak).

Aandelenfonds

Een beleggingsfonds dat hoofdzakelijk in aandelen belegt. Het aanbod is legio: fondsen die wereldwijd beleggen versus fondsen gespecialiseerd in een land of regio, in een sector of marktische, fondsen met actief beheer of met indexmatig beheer, kwantitatief gestuurde fondsen, themafondsen,... De beleggingspolitiek wordt uiteengezet in het prospectus.

Aandelenfuture

Een termijncontract met als onderliggende waarde een vastgestelde hoeveelheid aandelen.

Aandelenoptie

Een verhandelbaar recht op het kopen of verkopen van een pakket aandelen tegen een vooraf vastgestelde prijs tot een bepaald moment in de toekomst.

Aandelensplitsing

Dit betekent het splitsen van aandelen. Dit is niet het aantrekken van nieuw vermogen, maar bv. het aantal aandelen verdubbelen, dit betekent dus ook een halvering in prijs per aandeel en dus ook een halvering in dividend per aandeel. Men doet dit om het aandeel toegankelijker te maken voor een breder publiek.

Aanwijzing

Het aanwijzen van een optiebelegger met een short positie om de verplichtingen op grond van diens contract na te komen. De schrijver moet de onderliggende waarde leveren (bij een calloptie) respectievelijk afnemen (bij een putoptie) tegen de uitoefenprijs.

Achtergestelde lening of obligaties

Een lening waarvan de verstrekkers helemaal achteraan komen in de rangorde van de

schuldeisers, net vóór de aandeelhouders. Dat heeft tot gevolg dat bij liquidatie van de onderneming, bijvoorbeeld ingeval van een faillissement, de nog uitstaande rente en het kapitaal van deze lening pas worden terugbetaald nadat alle bevoorrechte en gewone schuldeisers zijn vergoed.

Actief beheer

Een manier van portefeuillebeheer waarbij de beheerder volgens zijn marktvisie en verwachtingen actieve posities inneemt met als doel een beter beleggingsresultaat (zie return) te halen dan dat van zijn benchmark. Tegenover de kans op een beter beleggingsresultaat staat het risico dat het resultaat achterblijft bij dat van de benchmark. Het tegenovergestelde van actief beheer is indexmatig beheer.

Actieve positie

Positie die ontstaat wanneer het relatieve belang van een actief (aandelen, obligaties,...) in een beleggingsportefeuille afwijkt van het belang van dat actief in de benchmark van die portefeuille. Het innemen van actieve posities kadert in het actief beheer van een beleggingsfonds.

Activa

In algemene zin heeft het betrekking op alles waar men eigenaar van is en wat bijgevolg op korte of lange termijn te gelde kan worden gemaakt. Bij beleggingen kan het daarbij gaan om aandelen, obligaties, vastgoed, cash, munten, grondstoffen,... In boekhoudkundige zin heeft het betrekking op de aanwending van de middelen van een bedrijf (zie passiva). Men maakt daarbij het onderscheid tussen vaste activa (terreinen, gebouwen, machines, rollend materieel, patenten, financiële participaties in andere ondernemingen,...) en vlottende activa (voorraden, handelsvorderingen, liquide middelen,...). Alle activa samen vormen het actief op de balans van de onderneming. Actief is altijd gelijk aan passief.

Activiteitsgraad

De beroepsbevolking gedeeld door de bevolking op arbeidsleeftijd. Geeft een beeld van de mate waarin de bevolking op arbeidsleeftijd deelneemt of wenst deel te nemen aan de arbeidsmarkt. Zie ook werkgelegenheidsgraad.

Actuarieel rendement

Het rendement op jaarbasis dat daadwerkelijk wordt gerealiseerd. Het is de rentevoet (ook wel actualisatie- of discontovoet genoemd) die een reeks van toekomstige kasstromen verbonden aan een investering wiskundig gelijk stelt

aan het oorspronkelijke investeringsbedrag. Daarvoor wordt niet enkel rekening gehouden met de omvang van de in- en uitgaande kasstromen, maar ook met het tijdstip waarop die kasstromen plaatsvinden. Bij de berekening van het actuarieel rendement van een obligatie bijvoorbeeld wordt niet enkel rekening gehouden met de nominale rente, maar ook met de coupondata, de eindvervaldag, de uitgifte- en terugbetalingsprijs en de kosten. Dat is de enige objectieve manier ter vergelijking van investeringen waarvan de kasstromen ongelijk zijn gespreid in de tijd.

Administratiekantoor

Een organisatie die aandelen koopt of beheert en daar tegenover certificaten aan toonder uitgeeft.

ADR

Ontvangstbewijs voor aandelen van een buitenlands bedrijf, die in een kluis van een Amerikaanse bank worden bewaard en de aandeelhouder het recht geven op alle dividenden en winstdeling. In plaats van aandelen te kopen in het buitenland, kunnen hierdoor Amerikanen buitenlandse aandelen kopen in de VS in de vorm van een ADR.

Advieskoers

Koers die voor opening van de beurs wordt gegeven ter indicatie van de verwachte openingskoers.

AEX-index

De door Euronext berekende en onderhouden graadmeter van de lokale Nederlandse effectenmarkt.

De AEX-index is een gewogen index die is gebaseerd op de koersen van de 25 meest verhandelde, in Nederland genoteerde ondernemingen op de effectenbeurs van Euronext. Vanaf 2005 bedraagt deze weging op het moment van de periodieke herweging nooit meer dan 15 %. De AEX-index kent ieder jaar op de eerste handelsdag in maart een periodieke herweging. Er zijn opties, futures en trackers verhandelbaar die de AEX-index als onderliggende waarde hebben.

Afbrokkelend

Beursterm voor gestadig dalende koersen.

Afdekken

Een belegger kan het mogelijke risico van een bepaalde positie in effecten verminderen door een tegengestelde positie aan te gaan; zo dekt hij de bestaande positie af. Een mogelijke koersdaling van een aandelenportefeuille kan

men bijvoorbeeld opvangen door een putoptie te kopen. Het afdekken van een positierisico noemt men ook wel 'hedging'.

Afgeleide producten

Ook wel derivaten ('derivatives' in het Engels) genoemd. Financiële instrumenten waarvan de waarde een afgeleide is van de waarde van een ander actief (de onderliggende waarde). De waarde van het afgeleid product wordt niet enkel bepaald door de waarde van het onderliggende actief, maar ook door tal van andere factoren, waarvan de renteontwikkeling, de looptijd en de volatiliteit van het onderliggende actief de belangrijkste zijn. Er bestaan verschillende soorten afgeleide producten (forwards, futures, swaps, opties,...) op verschillende soorten van activa (grondstoffen, munten, aandelen,...). De kracht van afgeleide producten in het portefeuillebeheer ligt in de hefboomwerking. Maar behalve als speculatief instrument kunnen ze ook worden gebruikt om een portefeuille te beschermen tegen bepaalde marktrisico's (hedgen), zoals wisselkoers- en renterisico's.

Afkoopwaarde

Het bedrag dat wordt uitgekeerd als u tussentijds een levensverzekering beëindigt. De afkoopwaarde is de op dat moment opgebouwde waarde van de levensverzekering.

Afloopdatum

De datum waarop een optie of een future ophoudt te bestaan ofwel expireert. De afloopdatum wordt ook expiratedatum genoemd. Bij opties is de afloopdatum altijd de derde vrijdag van de afloopmaand, tenzij dat geen handelsdag is.

Afloopmaand

De maand waarin een optie of een future ophoudt te bestaan of wel expireert. De verschillende afloop- of expiratiemaanden vormen samen een cyclus.

Aflosbaarstelling

Bij het bereiken van de aflossingsdatum stelt men een obligatie aflosbaar of betaalbaar. De belegger ontvangt dan de nominale waarde van de obligatie terug.

Afrekenkoers

De koers van de onderliggende waarde waarop afrekening plaatsvindt van opties en futures op de expiratedag. Bij opties en futures op de AEX-index bijvoorbeeld is deze koers het gemiddelde van de 31 noteringen die op de laatste handelsdag elke hele minuut van 15.30 tot

en met 16.00 uur totstandkomen. Euronext.liffe Amsterdam stelt de afrekenkoers vast, die uitsluitend geldt voor cash settlement-producten.

Afstempelen

Het verlagen van de nominale waarde van een aandeel of een obligatie door de uitgevende instelling. Dit gebeurt vrijwel uitsluitend wanneer de uitgevende instelling in financiële moeilijkheden verkeert. Afstempelen wordt ook redenominatie genoemd.

Afwikkelingsmaand

De laatste maand waarin men een termijncontract kan verhandelen; vergelijkbaar met de afloopmaand (expiratiemaand) van opties.

Agio

De meerwaarde ten opzichte van de nominale waarde van een aandeel of een obligatie. Bij een nominale waarde van 50 euro en een actuele koers van 55 euro bedraagt het agio 5 euro.

Agiobonus

Een bonusuitkering aan de aandeelhouders in de vorm van aandelen uit de agioreserve van de onderneming.

Agioreserve

Een financiële reserve die is ontstaan door uitgifte van aandelen boven de nominale waarde. Een agioreserve kan een onderneming gebruiken voor uitkeringen aan aandeelhouders, de zogeheten agiobonus.

Agrarische termijnmarkt

Een onderdeel van Euronext.liffe Amsterdam. Op de agrarische termijnmarkt worden termijncontracten op aardappelen en opties op aardappeltermijncontracten verhandeld.

Algemene vergadering van aandeelhouders

Beursgenoteerde ondernemingen hebben onder meer de verplichting minstens eenmaal per jaar een algemene vergadering van aandeelhouders te beleggen. Aandeelhouders kunnen door het aan hun aandelenbezit verbonden stemrecht tijdens de algemene vergadering een zekere mate van invloed uitoefenen.

Allocatie

Wijze waarop de portefeuille wordt belegd. Ander woord voor portefeuillespreiding. Deze spreiding kan betrekking hebben op aandelen versus obligaties, vastgoed en cash, op renteproducten op korte versus lange termijn, op

spreiding over economische sectoren of over landen of regio's,... Er wordt een onderscheid gemaakt tussen strategische en tactische asset-allocatie. Strategische assetallocatie verwijst naar een normportefeuille die gekozen is vanuit een zeer langetermijnperspectief, in functie van het risicoprofiel van de belegger en van de doelstellingen van de belegging. In de tactische assetallocatie wijkt de belegger bewust van die normportefeuille af om in te spelen op zijn kortetermijnverwachtingen voor bepaalde activa (actief).

Alpha

Griekse letter die de effecten weerspiegelt van factoren die specifiek zijn voor een actief en die onafhankelijk zijn van de marktomstandigheden. De alpha van een aandeel geeft de autonome beweeglijkheid van de koers van het aandeel weer, die enkel kan worden verklaard door bedrijfsspecifieke factoren en niet door de globale marktschommelingen. Het verband met de marktontwikkelingen wordt dan weergegeven door de bèta. Samen bepalen de alpha en de beta het totale beleggingsresultaat (zie return). Een beheerder creëert alpha als hij door zijn kennis en inzichten actieve posities inneemt die een beter beleggingsresultaat opleveren dan dat van zijn benchmark en als deze outperformance niet louter het gevolg is van de marktbeveging.

Amerikaanse stijl

Er zijn opties met een zogenoemde Amerikaanse stijl en opties met een zogenoemde Europese stijl. Het verschil tussen beide optiestijlen is het moment waarop uitoefening mogelijk is. Het koop- of verkooprecht van een optie met Amerikaanse stijl is gedurende de gehele looptijd uitoefenbaar. Een optie met Europese stijl daarentegen is uitsluitend op het einde van de looptijd uitoefenbaar.

Amsterdam All-Share-index

Door Euronext berekende en onderhouden index die betrekking heeft op alle in Nederland genoteerde aandelen die op de effectenbeurs van Euronext verhandelbaar zijn. De Amsterdam All-Share-index (AAX) is onderverdeeld in een aantal economische sectoren. De Amsterdam All-Share index en de diverse deelindices geven een getrouw beeld van de prestaties van de gehele Nederlandse effectenmarkt en diverse deelsectoren. De AAX is een zogeheten benchmark-index.

Amsterdam Midkap-index

Door Euronext berekende en onderhouden beursgraadmeter van het middensegment van

de Nederlandse aandelenmarkt. De Amsterdam Midkap-index (AMX) is een gewogen index die op de koersen van de 25 meest verhandelde, middelgrote, in Nederlands genoteerde ondernemingen op de effectenbeurs van Euronext is gebaseerd. Sinds 2005 bedraagt deze weging op het moment van de periodieke herweging nooit meer dan 15 %. De AMX-index kent op de eerste handelsdag in maart een periodieke herweging.

Appreciëren

In waarde stijgen. Heeft meestal betrekking op valuta in een systeem van vlottende wisselkoersen. De waarde van de appreciërende munt stijgt tegenover die van andere munten. Het tegenovergestelde van depreciëren. Zie ook revalueren.

Arbeidskosten per eenheid product

De totale kosten van de arbeid die nodig is om één eenheid product voort te brengen. Deze kosten omvatten niet enkel het loon dat aan de werknemer wordt uitgekeerd, maar ook de belastingen en bijdragen voor sociale zekerheid die daarop betaald worden door de werkgever en de werknemer. Deze maatstaf daalt wanneer de loonkosten trager stijgen dan de arbeidsproductiviteit. Als de arbeidskosten per eenheid product relatief dalen in vergelijking met andere producenten, verbetert de concurrentiepositie van het bedrijf of het land.

Arbeidsproductiviteit

Het aantal eenheden product die worden geproduceerd per werknemer per tijdseenheid. Deze maatstaf stijgt als met minder mensen of in minder tijd meer product wordt voortgebracht. Stijgende arbeidsproductiviteit kan onder meer een gevolg zijn van een betere scholing of van een betere uitrusting, bijvoorbeeld snellere machines. Dalende arbeidsproductiviteit kan een gevolg zijn van een slechte economische conjunctuur, die bedrijven ertoe aanzet om minder te produceren, zonder dat ze in dezelfde mate werknemers ontslaan.

Arbitrage

Reeks verrichtingen waarbij arbitrageanten gelijktijdig dezelfde effecten (of valuta) kopen op de ene markt en verkopen op de andere markt met de bedoeling winst te halen uit tijdelijke, abnormale koersverschillen.

Arbitrageant

Een belegger die gebruikmaakt van arbitrage.

As, if and when issued

De niet-gereguleerde handel buiten de beurs in aangekondigde, maar nog niet uitgegeven effecten, dit heet ook 'grijze handel'. Als de uitgifte niet doorgaat, dan beschouwt men deze transacties als niet gedaan. De grijze handel betreft tegenwoordig vooral warrants en obligaties. As, if and when issued transacties vinden plaats tussen 'members' onderling en verlopen niet via de markten van Euronext.

Ask

Vraagprijs of laatprijs. De prijs die de markt vraagt voor de verkoop van een bepaald effect.

Asset

Actief. Belangrijke soorten inzake beleggingen zijn aandelen, obligaties, vastgoed en cash.

Assignment

Engelse term voor aanwijzing of benoeming. De aanwijzing van de schrijver van een optie om aan zijn verplichting te voldoen, dus het afnemen of leveren van de onderliggende waarde.

At-the-money optie

Een optie is at-the-money als de uitoefenprijs (vrijwel) gelijk is aan de actuele koers van de onderliggende waarde. At-the-money-series kennen gewoonlijk de meeste activiteit.

Automatisch converteerbare obligaties (ACO's)

Converteerbare obligaties waarbij de belegger op de eindvervaldag altijd wordt uitbetaald in een vooraf vastgesteld aantal aandelen. Op bepaalde tussentijdse momenten kan de belegger kiezen voor vervroegde conversie.

Autoriteit Financiële Markten

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is door de minister van Financiën belast met het houden van toezicht op de financiële markten in Nederland. Elke in Nederland gevestigde 'member' van Euronext moet in het bezit zijn van een door de AFM afgegeven vergunning. Het zonder vergunning aanbieden van diensten in de effectensector is strafbaar. Website: www.afm.nl.

B

Baisse (à la)

Een dalende trend. Een investeerder volgt een baissestrategie (speculeren à la baisse) wanneer hij winst probeert te realiseren door een actief (goederen, effecten,...) te verkopen met de verwachting dat de prijs ervan zal dalen, zodat hij dat actief later goedkoper kan terugkopen. In het omgekeerde geval spreekt men van een haussestrategie. Zie ook shortpositie.

Baisse (handelen à la)

Handelen met als uitgangspunt een dalende markt.

Baissepositie

Nederlandse term voor shortpositie.

Baissier

Een belegger die een baisse- of shortpositie inneemt. Een baissier verwacht een dalende trend.

Basispunt

Is gelijk aan één honderdste van één procentpunt. Om decimalen te vermijden wordt in financiële middens meestal gerekend in basispunten. Bij een stijging van de rentevoet van 2 % naar 2,50 % is er sprake van een stijging met 50 basispunten.

Basket

Engels voor mand(je). Een pakket aandelen (of een veelvoud daarvan) volgens de samenstelling van bijvoorbeeld de AEX-index of de Bel20-index.

BBP

Afkorting voor bruto binnenlands product. De marktwaarde van alle finale goederen en diensten die in een land gedurende een bepaalde periode (meestal een jaar) zijn voortgebracht. Om dubbelstellingen te vermijden houdt men enkel rekening met de toegevoegde waarde in elke fase van de productiecycclus. Aangekochte grondstoffen of onderdelen worden dus enkel geteld bij de leverancier en niet opnieuw meegerekend in de waarde die wordt voortgebracht in de volgende fase van de productiecycclus.

BBP-kloof

Output gap in het Engels. Het verschil tussen de feitelijke productie in een land en de potentiële productie, dat is de productie die mogelijk is bij een normale inzet van de productiecapaciteit. Blijft de feitelijke productie achter bij de potentiële, bijvoorbeeld omdat veel mensen werkloos zijn, dan is er een negatieve kloof. Overtreft de feitelijke productie de mogelijke, bijvoorbeeld omdat werknemers veel uren presteren, dan is er sprake van een positieve kloof.

BBP per capita

Bruto binnenlands product per hoofd van de bevolking. Deze maatstaf geeft een indicatie van de relatieve welvaart van een land tegenover andere landen. Deze vergelijking wordt bemoeilijkt door het feit dat het BBP per land in de eigen munt wordt berekend. Bovendien wordt er geen rekening gehouden met de welvaartsverdeling over de bevolking, noch met de samenstelling van het BBP (bijvoorbeeld onderwijs of defensie).

Bear

Letterlijk: beer. Engelse term voor een belegger die koersdalingen verwacht.

Bearish

Engelse term voor een negatief beurs sentiment. Vergelijkbaar met de term à la baisse.

Bear market

Engels voor berenmarkt. Een min of meer lange periode van eerder scherpe koersdalingen op de aandelenmarkt. Het tegenovergestelde van bull market.

Bear rally

Engelse term voor een periode waarin de aandelenmarkt of een enkel aandeel sterk daalt.

Bear spread

Een optiestrategie waarmee men inspeelt op dalende koersen. Een bear spread bestaat bijvoorbeeld uit een geschreven putoptie en een gekochte putoptie met een hogere uitoefenprijs.

Begrotingsaldo

Het verschil tussen de ontvangsten en de uitgaven van de overheid. In het geval van een positief saldo spreekt men over een begrotingsoverschot, in het geval van een negatief saldo over een begrotingsdeficit.

Bel20

Door Euronext onderhouden en berekende beursgraadmeter van de lokale Belgische effectenmarkt. De Bel20 is een gewogen index die is gebaseerd op de koersen van de 20 meest verhandelde Belgische ondernemingen die staan genoteerd op de effectenbeurs van Euronext. De Bel20 wordt jaarlijks herwogen. Er zijn opties en futures op de Bel20.

Beleggingsfonds

Courante naam voor een ICB van het contractuele type. Is in essentie een gediversifieerde portefeuille die volgens een in het prospectus uiteengezet beleggingsbeleid belegt in aandelen, obligaties, cash en/of vastgoed. De belegger kan tegen de inventariswaarde in- en uitstappen wanneer hij dat wenst. Een beleggingsfonds biedt heel wat beleggingscomfort voor de intekenaar. Het wordt beheerd door specialisten die de markt op de voet volgen en die ook de volledige administratie voor hun rekening nemen (onder meer het innen van interesten en dividenden).

Beleggingsvennootschap

Een ICB van het statutaire type. De emittent is een vennootschap met als maatschappelijk doel het beheer van een of meerdere portefeuilles (in voorkomend geval ondergebracht in gescheiden compartimenten). De vennootschap geeft aandelen uit en heeft rechtspersoonlijkheid. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen beveks en bevaks.

Beleidsrente

De beleidsrente of officiële rente is de kortetermijnrente die wordt vastgelegd door de centrale bank voor haar transacties met commerciële banken. De beleidsrente wordt gebruikt als monetair instrument om een bepaald doel te bereiken. In de eurozone wordt de beleidsrente bepaald door de Europese Centrale Bank (ECB). Die heeft als hoofddoel te waken over de prijsstabiliteit, gedefinieerd als een inflatiecijfer beneden de 2 %. Via de beleidsrente beïnvloedt de centrale bank de prijs van het geld, d.w.z. de kosten om te lenen en de opbrengst van spaargelden. Een verhoging resp. verlaging van de rente (monetair verstrakken resp. versoepelen) heeft daarom een remmende resp. stimulerende impact op de vraag, wat zich op zijn beurt zal vertalen in de ontwikkeling van de prijzen.

Benchmark

Letterlijk: ijkstok. Een referentie-index die wordt gebruikt als barometer voor de markt-

ontwikkelingen. De Bel20 is bijvoorbeeld de benchmark voor Euronext Brussel. Een benchmark kan ook verwijzen naar een norm- of referentieportefeuille die wordt gebruikt als basis om een beleggingsportefeuille samen te stellen en waarmee het resultaat van een beleggingsportefeuille wordt vergeleken. Zie ook actief beheer en indexmatig beheer.

Beroepsbevolking

Alle personen tussen 15 en 64 jaar die werken of beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt. De beroepsbevolking omvat dus de werkende bevolking en de werkloze beroepsbevolking. Zie ook bevolking op arbeidsleeftijd, activiteitsgraad, werkgelegenheidsgraad en werkloosheidsgraad.

Beschikbaar inkomen

Het inkomen uit alle mogelijke bronnen (arbeid, sociale zekerheid, private transfers), na aftrek van sociale bijdragen en belastingen. Over het resterende bedrag kan men in principe vrij beschikken, dat wil zeggen besteden of sparen naar eigen inzicht en voorkeur.

Beschermingsconstructie

Door het toepassen van één of meer beschermingsconstructies kunnen beursgenoteerde ondernemingen zich weren tegen ongewenste overnames door andere bedrijven. Dit kan bijvoorbeeld door uitgifte van preferente aandelen of prioriteitsaandelen, beperking van stemrecht en certificering van aandelen. Beschermingsconstructies kunnen de vrije verhandelbaarheid van een aandeel beperken en zijn dus niet altijd in het belang van de belegger. Euronext staat maximaal twee beschermingsconstructies toe.

Bestensorder

Een order om effecten te kopen of te verkopen zonder limiet, dus zonder maximumprijs voor een kooporder of zonder minimumprijs voor een verkooporder. Een bestensorder heet ook marktorder.

Bèta

Griekse letter die een maatstaf is voor het systematisch of marktgebonden risico. De bèta meet de gevoeligheid van een effect voor de marktbevingen. Op basis van koersbevingen uit het verleden geeft de bèta van een aandeel of een portefeuille weer in welke mate mag worden verwacht dat de koers van het aandeel of de waarde van de portefeuille zal stijgen of dalen bij een stijging of daling van de benchmark. De bèta van de benchmark is steeds gelijk aan 1. Een aandeel met een bèta

van 1,1 zal dus naar verwachting met 11 % stijgen bij een stijging van de benchmark met 10 % en met 11 % dalen bij een daling van de benchmark met 10 %. Is complementair met alpha

Betalingsbalans

Een weergave van de transacties door ingezetenen van een land met de rest van de wereld gedurende een bepaalde periode. Bestaat uit de lopende rekening van de betalingsbalans, de kapitaalrekening en de goud- en deviezenrekening. De betalingsbalans is altijd in evenwicht. Zo moet een tekort op de lopende rekening gefinancierd worden door een overschot op de kapitaalrekening, bijvoorbeeld door de verkoop van activa of door het aangaan van schulden in het buitenland. Als er dan nog een tekort is, zal de goud- en deviezenrekening voor het evenwicht zorgen. Dit betekent dat de officiële deviezenreserves van het land afnemen.

Beter

Beursterm voor licht hogere koersen.

Beurs

Een centrale, gereguleerde handelsplaats voor effecten zoals aandelen, obligaties, opties, financiële futures, agrarische termijncontracten, grondstoffen, trackers en warrants. Euronext is de organisator van de marktplaats, de beurs, in Nederland, België, Portugal en Frankrijk, waar vraag en aanbod voor dergelijke effecten samenkomen. Voor het aantrekken van risicodragend kapitaal door uitgifte van aandelen en obligaties (primaire markt) en de doorlopende verhandeling ervan (secundaire markt) gebruikt men een beurs.

Beurserkenning

Een vergunning afgegeven door de minister van Financiën. Zonder beurserkenning is het niet toegestaan om een effecten- of optiebeurs te organiseren en te onderhouden.

Beursplein 5

De effecten- en optiemarkten van Euronext Amsterdam zijn gevestigd in een monumentaal pand aan het Beursplein in Amsterdam. Dit pand is van de hand van de architect Jos Cuypers.

Beurswaarde

De beurswaarde van een genoteerd aandeel berekent men door het aantal uitstaande aandelen te vermenigvuldigen met de actuele beurskoers. Beurswaarde is hetzelfde als marktkapitalisatie.

Bevak

Voluit 'BEleggingsvennootschap met VAST Kapitaal' (in het Frans SICAF). Een vorm van ICB van het statutaire type, met als typisch kenmerk dat het kapitaal principieel vast is (d.w.z. enkel verhoogd of verlaagd kan worden volgens de regels die gelden voor een gewone vennootschap, waaronder een statutenwijziging) en dat de aandelen beursgenoteerd zijn. Op periodieke tijdstippen (per einde trimester, halfjaar of boekjaar) wordt de inventariswaarde, ook wel intrinsieke waarde genoemd, gepubliceerd. Maar anders dan bij beveks kan de beurskoers van een bevak door vraag en aanbod sterk afwijken van de intrinsieke waarde. De marktstemming en de interesse van het publiek spelen daarbij een belangrijke rol. De bevak noteert dan met een premie of een discount. De meest voorkomende bevaks beleggen in vastgoed, maar er zijn ook bevaks die in aandelen beleggen.

Bevek

Voluit 'BEleggingsvennootschap* met VERanderlijk Kapitaal' (in het Frans SICAV*). Een vorm van ICB van het statutaire type, met als typisch kenmerk dat de bevek, in tegenstelling tot de bevak, doorlopend en zonder formaliteiten het kapitaal kan verhogen door nieuwe aandelen uit te geven of omgekeerd het kapitaal verminderen door bestaande aandelen in te kopen. Daardoor kan de belegger op elk ogenblik in of uitreden. Dat gebeurt telkens tegen de inventariswaarde van dat ogenblik.

Bevolking op arbeidsleeftijd

Omvat de 15 tot 64-jarigen en meet het totale potentiële arbeidsaanbod. Daarbij kan een verder onderscheid worden gemaakt tussen de actieve en de niet-actieve beroepsbevolking. Zie ook activiteitsgraad en werkgelegenheidsgraad.

Bewaarloon

Kosten die de bank berekent voor het in open bewaring nemen van effecten.

Beweeglijkheid

De mate waarin de koers van een effect verandert, 'beweegt'. Beweeglijkheid duidt men ook aan met de Engelse term volatility. De mate van beweeglijkheid kan iets zeggen over het risico van een belegging. Beweeglijkheid is ook één van de factoren die een rol spelen bij de bepaling van de prijs van een optie.

Bezettingsgraad

Het quotiënt van de totale bezetting van de productiefactoren en het totaal aantal productiefactoren van de industrie. De maximale waarde die deze index kan aannemen is 100 procent. Echter, dit is nog nooit voorgekomen en algemeen wordt aangenomen dat de index onder de 90 procent moet blijven. Deze indicator wordt maandelijks bekend gemaakt.

Bid

Biedprijs. De prijs die door de markt wordt geboden voor de aankoop van een bepaald effect.

Bieden

Het geven van prijzen waartegen men effecten wil kopen. Bieden is het tegenovergestelde van laten.

Biedprijs

De prijs die de markt wil betalen voor de aankoop van een bepaald effect.

Black & Scholes-formule

Een door de Amerikaanse economen Fischer Black en Myron Scholes ontwikkelde wiskundige formule om de theoretische waarde van een optie met Europese stijl te berekenen. In 1997 ontving Myron Scholes, samen met Robert Merton, de Nobelprijs voor economie voor hun theorieën over waarderingssystemen voor derivaten.

Blote eigendom

Eigendom waar geen lusten en lasten van worden genoten. Er vindt hier dus geen vruchtgebruik plaats. Bv. een huis of land waarvan men eigenaar is, maar er niet in of op woont, er geen vergoeding voor ontvangt maar ook geen kosten voor betaalt. De eventuele waardestijging c.q. waardedaling behoort wel bij de blote eigendom.

Blue chip

Engelse term voor een topaandeel of hoofdaandeel. Steraandelen in de betekenis van aandelen van de grootste bedrijven. Omdat het over de grootste bedrijven en dus 'gevestigde waarden' gaat, zou er in vergelijking met andere aandelen minder risico aan gekoppeld moeten zijn. De grotere zekerheid vloeit vaak voort uit de sterke differentiatie van de activiteiten van de betrokken bedrijven.

Boekwaarde

De boekhoudkundige waarde van een onderneming. Het betreft de waarde van het eigen

vermogen op de balans. Dat is gelijk aan de waarde van alle activa op de balans na aftrek van de schulden. Daarom wordt het ook wel netto-actiefwaarde genoemd. Wordt meestal uitgedrukt per aandeel. Zie ook passiva.

Bonusaandeel

Een dividenduitkering in aandelen uit de reserves van de onderneming.

Bookbuilding

Een methode om de uitgifteprijs van nieuw te noteren aandelen of obligaties te bepalen. Binnen een vooraf vastgestelde bandbreedte kunnen beleggers inschrijven op de uit te geven aandelen of obligaties. Hierbij kan de belegger zelf de prijs en het gewenste aantal aandelen en obligaties aangeven. Op grond van de omvang van de orders bij elk prijsniveau stelt men de uiteindelijke uitgifteprijs vast.

Budgettair versoepelen

Het voeren van een expansief begrotingsbeleid. Dat betekent dat de overheid haar bestedingen relatief opvoert of de belastingen verlaagt om de economie te stimuleren. Dat kan kaderen in een anticyclisch budgettair beleid, waarbij de overheid budgettair versoepelt in tijden van laagconjunctuur en budgettair verstrakt in tijden van hoogconjunctuur. In de praktijk leidt een budgettaire versoepeling vaak tot een negatief begrotingssaldo. Het tegenovergestelde is budgettair verstrakken.

Budgettair verstrakken

Het voeren van een restrictief begrotingsbeleid. Dat betekent dat de overheid haar bestedingen relatief inkrimpt of de belastingen verhoogt om de economie af te koelen. Dat kan kaderen in een anticyclisch budgettair beleid, waarbij de overheid budgettair verstrakt in tijden van laagconjunctuur en budgettair versoepelt in tijden van hoogconjunctuur. Het tegenovergestelde is budgettair versoepelen.

Buitenlandse directe investeringen

Foreign Direct Investments of FDI in het Engels. Nieuwe of bijkomende investeringen door buitenlanders in de lokale economie door het nemen van directe participaties in bedrijven, met als doel om een duurzame en substantiële invloed te verwerven in het beheer van de betrokken onderneming. Aankopen van aandelen via de beurs worden bijgevolg niet meegerekend. Deze transacties verschijnen op de kapitaalrekening van de betalingsbalans en vormen een belangrijke bron van financiering.

Bull

Letterlijk: stier. Engelse term voor een belegger die uitgaat van een positief beurs sentiment.

Bullish

Engelse term voor een positief beurs sentiment. Vergelijkbaar met de term *à la hausse*.

Bull market

Engels voor 'stierenmarkt'. Een min of meer lange periode van eerder forse koersstijgingen op de aandelenmarkten. Het tegenovergestelde van 'bear market'.

Bullet-lening

Een obligatielening die op het einde van de looptijd in één keer aflost.

Butterfly spread

Een combinatie-order bij opties die gericht is op een beperkte beweging van de koers. Bijvoorbeeld het schrijven van een straddle en het gelijktijdig kopen van een putoptie met een lagere uitoefenprijs en een calloptie met een hogere uitoefenprijs. Ook andere optiecombinaties met een vergelijkbaar resultaat duidt men aan als een butterfly spread.

Buy back

Engels voor inkoopprogramma van eigen aandelen door een bedrijf. Een bedrijf kan om verschillende redenen tot een dergelijke actie overgaan. Het management kan van oordeel zijn dat het aandeel op de beurs sterk ondergewaardeerd is. Door een deel van zijn aandelen tegen die te lage koers in te kopen, verhoogt het bedrijf de waarde van de overblijvende aandelen. Het bedrijf kan over ruime kasposities beschikken en geen concrete investeringsplannen hebben. Om fiscale redenen wordt de inkoop van eigen aandelen verkozen boven het verhogen van het dividend. Eigen aandelen kunnen ook in portefeuille worden gehouden in het kader van optieplannen ten voordele van het personeel. Inkoopprogramma's worden vooraf aangekondigd en hebben een sterke signaalfunctie naar de markt.

C

CAC40

Door Euronext onderhouden en berekende beursgraadmeter van de lokale Franse effectenmarkt. De CAC40 is een gewogen index die is gebaseerd op de koersen van de 40 meest verhandelde Franse ondernemingen die staan genoteerd op de effectenbeurs van Euronext. Jaarlijks vindt een herweging plaats van de CAC40. Op de CAC40 zijn opties en futures te verhandelen. CAC is een afkorting van Cotation Assistée en Continue.

Call

Bij obligaties is een call het recht van de emitent om onder bepaalde omstandigheden de lening vervroegd af te lossen ('callable obligaties').

Bij opties en warrants is een call een aankoopoptie. De houder heeft het recht, maar niet de verplichting, om een onderliggend actief te kopen tegen een vooraf vastgestelde prijs. De schrijver van de call heeft de plicht om dat actief te leveren wanneer de houder van de call erom vraagt. Bij een calloptie oefent de houder zijn recht uit als de marktprijs de uitoefenprijs overschrijdt. Gebeurt dat niet, dan loopt de optie waardeloos af. Het winstpotentieel voor de houder van een calloptie is dus ongelimiteerd, zijn verliespotentieel beperkt tot de betaalde premie. Voor de schrijver is het winstpotentieel beperkt tot de ontvangen premie, zijn verliespotentieel tot de waarde van het onderliggende, op voorwaarde dat hij die bij het schrijven van de optie in portefeuille heeft. Anders is zijn verlies ongelimiteerd.

Call-putratio

De verhouding tussen het aantal verhandelde call- en putopties. De call-putratio kan een aanwijzing geven van de kortetermijnverwachting van optiebeleggers. De call-putratio op een bepaalde dag is bijvoorbeeld 1.56, dit betekent dat er ruim 50 % meer callopties dan putopties zijn verhandeld.

Capaciteitsbezettingsgraad

De mate waarin de beschikbare productiecapaciteit wordt ingezet in het productieproces. Wordt uitgedrukt als een percentage.

CAPM

Afkorting van Capital Asset Pricing Model. Dit belangrijke model uit de financiële theorie be-

schrijft de relatie tussen de verwachte return van een aandeel en het risico verbonden aan dat aandeel. De verwachte return van een aandeel is volgens dit model gelijk aan de risicovrije rentevoet, vermeerderd met de bèta van het aandeel vermenigvuldigd met het verwachte extra-rendement van de markt (d.w.z. alle aandelen) tegenover de risicovrije rente. Een voorbeeld: indien het verwachte marktrendement 8 % bedraagt bij een risicovrije rente van 5 %, is de verwachte return van een aandeel met een bèta van 1,1 gelijk aan 8,3 % ($= 5\% + (8\% - 5\%) \times 1,1$). Het bedrijfsspecifieke risico (alpha) wordt volgens CAPM niet vergoed, omdat het kan worden weggediversifieerd door een voldoende groot aantal aandelen in de portefeuille op te nemen.

Cash dividend

Een dividenduitkering in geld. Dividenduitkering kan ook gebeuren in de vorm van aandelen, dan spreken we van een stockdividend.

Cashflow

Een analyse van alle veranderingen die te maken hebben met de kasstromen. De cashflow (of kasstroom) is het geld dat het bedrijf binnen een bepaalde periode heeft ontvangen min het geld dat tijdens dezelfde periode werd uitgegeven. Bij een negatieve cashflow is de term cash drain van toepassing: er is minder geld in kas, of het bedrijf maakte verlies. De cash flow is gelijk aan de winst na belastingen plus de afschrijvingen

Cashmarkt

De markt voor aandelen, obligaties, beleggingsfondsen et cetera. Ook de effectenmarkt genoemd.

Cash settlement

De afwikkeling van een positie in derivaten tegen geld in plaats van tegen levering van de onderliggende waarde. Cash settlement heet ook contante verrekening.

Certificaat

Certificaten zijn een verhandelbaar waardepapier dat een (gedeelte van een) aandeel in een uitgevende instelling vertegenwoordigt. Het aan de uitgevende instelling verbonden administratiekantoor geeft certificaten uit. Certificaten kennen geen stemrecht en kunnen daardoor dienen als beschermingsconstructie tegen bijvoorbeeld ongewenste overnames.

CF-stuk

Een effect zonder dividend- of couponblad. Het Centrum voor Fondsenadministratie be-

taalt een eventueel dividend uit aan banken/brokers. Op hun beurt zorgen deze voor de uitbetaling van het dividend aan de aandeelhouders. Door deze centrale afwikkeling hoeft de aandeelhouder geen coupons te knippen.

Chart

Engelse term voor koersgrafiek. Charts gebruikt men onder andere bij de technische analyse van de effectenmarkt of van een individueel aandeel.

Claim

Een verhandelbaar recht voor bestaande aandeelhouders bij uitgifte van nieuwe aandelen. Houders van een claim of voorkeursrecht hebben voorrang bij de toewijzing van de nieuwe aandelen.

Clearing

Het administratief en financieel afwikkelen en garanderen van effectentransacties. De clearing van transacties reduceert het tegenpartijrisico voor de belegger maximaal. Bij Euronext wordt de clearing verzorgd door de werkmaatschappij Clearnet.

Clearing member

Bij de clearingorganisatie aangesloten partij, is de tussenschakel tussen een handelende member en de clearingorganisatie. Een clearing member verricht de administratieve en financiële afwikkeling van transacties die door toegelaten instellingen zijn gedaan op de markten van Euronext.

Clïëntenovereenkomst

Een verplicht contract tussen een belegger in opties en/of futures en een bank/broker.

Closed end

Een closed-endbeleggingsfonds bestaat uit een vaste hoeveelheid uitgegeven aandelen. De koers van het aandeel is geheel onderworpen aan vraag en aanbod. De fondsbeheerder kan niet tot inkoop besluiten als er een groot aanbod van stukken is. Ook kan hij niet overgaan tot uitgifte van nieuwe stukken als er veel vraag naar is. Dit is de Engelse benaming voor bevak.

Closing buy

Engelse term voor een sluitingskoop.*

Closing sell

Engelse term voor een sluitingsverkoop.*

Combinatie-order

Het plaatsen van een order bestaande uit verschillende series met dezelfde onderliggende waarde. Het doel van een combinatieorder is het inspelen op een specifieke koersbeweging. Spreads, straddles en strangles zijn enkele voorbeelden van combinatieorders.

Commercial paper

Verzamelnaam voor schuldtitels met een korte looptijd die zijn uitgegeven door andere instellingen dan de schatkist. Ze worden verhandeld op de geldmarkt. In tegenstelling tot obligaties wordt commercial paper doorlopend uitgegeven. Afhankelijk van de emittent wordt een verder onderscheid gemaakt tussen thesaurie- en depositobewijzen.

Commissaris voor de Notering

Een medewerker van de effectenbeurs van Euronext Amsterdam die is belast met het toezicht op de handel in aandelen en obligaties. De Commissaris voor de Notering kan in bepaalde gevallen besluiten de handel in een aandelen- of obligatiefonds stil te leggen. Ook kan hij bij hoge uitzondering gedane transacties doorhalen. De Commissaris voor de Notering kan eveneens een handelsoverbreking afkondigen in een bepaald aandeel, bijvoorbeeld als men een belangrijk bericht verwacht.

Commissie voor Bank-, Financie- en Assurantiewezen (CBFA)

De Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen (CBFA) is een zelfstandige openbare instelling belast met het prudentieel toezicht op de financiële instellingen en het toezicht op de financiële informatie, de financiële markten en de aan het publiek aangeboden financiële instrumenten.

Commissionair (broker)

Een member van Euronext dat uitsluitend voor rekening en risico van derden (bijvoorbeeld particuliere beleggers) in effecten handelt.

Commodities

Engelse term voor (bulk)goederen en grondstoffen.

Commodity market

De markt van Euronext.liffe waarop de handel plaatsvindt in goederentermijncontracten en agrarische opties. Op de commodity market kan worden gehandeld in termijncontracten voor aardappelen, biggen, levende slachtvar-

kens, eieren, koolzaad, maalbare tarwe, wijn en maïs en opties op termijncontracten voor varkens en aardappelen.

Compartiment

Bij een bevek is compartimentering mogelijk. Dat betekent dat de bevek is opgesplitst in afzonderlijke portefeuilles die elk een eigen beleggingsbeleid hebben. Bij iedere uitgifte van een compartiment is er een prospectus beschikbaar waarin de specifieke beleggingspolitiek van het compartiment wordt beschreven. Het voordeel voor de belegger is dat hij tegen lagere kosten kan overstappen van het ene compartiment naar het andere en zo goedkoper kan inspelen op wijzigende marktomstandigheden.

Consortium

Een tijdelijk samenwerkingsverband van twee of meer handelsbanken bij een introductie of een vervolgemissie. Een van de deelnemende consortiumleden treedt op als consortiumleider of leadmanager. Een consortium noemt men ook een syndicaat.

Consumentenvertrouwen

Een indicator die een weergave is van het vertrouwen en de verwachtingen van de consumenten in een bepaald land of regio over de ontwikkeling van de economie. Deze informatie wordt periodiek, meestal maandelijks, verzameld aan de hand van een gestandaardiseerde vragenlijst en bevat een aantal deelcomponenten die op een bepaalde manier worden geaggregeerd. Het consumentenvertrouwen wordt gebruikt als een voorspeller van de toekomstige consumentenuitgaven en vormt daardoor voor bedrijven en de financiële markt een belangrijk element bij de inschatting van de ontwikkeling van de economische conjunctuur. Zie ook producentenvertrouwen.

Contant dividend

Een dividenduitkering in de vorm van geld. Contant dividend heet ook cash dividend.

Contante verrekening

De verrekening van een positie in derivaten door geld in plaats van levering van de onderliggende waarde op basis van de afrekenkoers (zie afrekenkoers). Contante verrekening heet ook cash settlement.

Contractgrootte

De gestandaardiseerde hoeveelheid onderliggende waarde bij een optie- of een futurescontract. De standaard handelseenheid van

aandelenopties is 100 aandelen, bij valutaopties 10.000 euro of 10.000 dollar en bij aardappeltermijncontracten 25.000 kilogram aardappelen.

Contractspecificaties

De voorwaarden van een contract. De contractspecificaties van een optiecontract zijn bijvoorbeeld gestandaardiseerd voor waar het de looptijd, de wijze van uitoefenen en de hoeveelheid onderliggende waarde betreft.

Conversie

Effectenbeurs: de omwisseling van (converteerbare) obligaties in aandelen.

Optiebeurs: een strategie die een relatief beperkte winst oplevert zonder enig risico. Een conversie zet men op door het kopen van stukken, het kopen van een putoptie en het verkopen van een calloptie in hetzelfde aandeel. De looptijd en uitoefenprijs van de call- en de putoptie moeten gelijk zijn. In de praktijk is het opzetten van een conversie onhaalbaar voor de particuliere belegger, het is een typische market maker-transactie. Wanneer kopen en verkopen zijn omgekeerd spreekt men van een reversal.

Conversieprijs

De prijs waartegen een converteerbare obligatie kan worden omgezet in aandelen. Deze prijs wordt vooraf vastgesteld en wordt niet beïnvloed door het koersverloop van het onderliggende aandeel. De conversieprijs wordt meestal uitgedrukt als de nominale waarde van de obligatie gedeeld door het aantal aandelen waarop de houder recht heeft bij uitoefening van zijn conversierecht.

Converteerbare obligatie

Een obligatie die op verzoek van de houder binnen een bepaalde periode en tegen vooraf vastgestelde voorwaarden en conversieprijs kan worden omgezet in aandelen van de betrokken onderneming. Het voordeel voor de belegger bestaat erin dat hij zelf kan kiezen of en wanneer hij zijn vastrentende investering omzet in risicokapitaal. Als beleggingsinstrument is een converteerbare obligatie sterk vergelijkbaar met obligaties met warrant. Het grote verschil bestaat erin dat bij een converteerbare obligatie het conversierecht niet apart verhandeld kan worden. Zie ook reserve convertibles.

Convertible bond

Zie converteerbare obligatie.

Correctie

Als na een periode van (sterke) stijging de beurskoersen terugvallen, spreekt men van een correctie.

Correlatie

Een maatstaf tussen -1 en +1 die een weerspiegeling is van de mate waarin twee variabelen, bijvoorbeeld de koersen van twee aandelen, gezamenlijk in de tijd schommelen. Wanneer die twee variabelen steeds samen en in dezelfde mate stijgen en dalen, is er sprake van een perfecte positieve correlatie en is de correlatiecoëfficiënt gelijk aan +1. De coëfficiënt is -1 wanneer de variabelen steeds in perfect tegengestelde zin bewegen. Wanneer de variabelen geen enkel onderling verband vertonen, is de coëfficiënt 0. Naarmate de correlatie tussen twee aandelen kleiner is, zorgt spreiding van een beleggingsportefeuille over beide aandelen voor een reductie van het risico. Koersbewegingen van het ene aandeel zullen dan immers tot op zekere hoogte worden uitgevlakt door de koersbewegingen van het andere aandeel.

Coupon

Het genummerde en gedateerde deel van een effect waarop tegen inwisseling bij een obligatie rente of bij een aandeel dividenduitbetaling plaatsvindt. De coupon heet ook wel het dividendbewijs of rentebewijs.

Couponblad

Het deel van een effect waarop zich een aantal coupons bevindt. Het couponblad heet ook dividendblad (bij aandelen) of rentebewijs (bij obligaties).

Couponrente

De rente die een obligatie uitkeert. Het rentepercentage staat vermeld op de coupon.

Coupure

Effecten zoals aandelen en obligaties zijn uitgeefbaar in verschillende coupures met elk een andere nominale waarde. De nominale waarde van coupures kan variëren van enkele centen tot vele duizenden euro's. Kleinere coupures kunnen beter verhandelbaar zijn.

Cover

Een bepaalde hoeveelheid van een onderliggende waarde, aangehouden als dekking bij geschreven callopties.

Cox-Rubinstein-formule

Een door de Amerikaanse economen John Cox en Mark Rubinstein ontwikkeld wiskundig model om de theoretische prijs van opties te berekenen. De Cox-Rubinstein-formule wordt voornamelijk voor de waardering van opties Amerikaanse stijl gebruikt.

CPI

Letterwoord dat staat voor Consumer Price Index, in het Nederlands de index van de consumptieprijzen. Maat van de verandering in consumentprijzen, bepaald door een maandelijks onderzoek. Onder de CPI valt onder andere: kosten van huisvesting, eten, transport en elektriciteit. Zie ook inflatie

Crash

Engelse term voor een scherpe, onverwachte daling van de beurskoersen die gewoonlijk gepaard gaat met paniek. Beruchte beurscrashes waren er in de oktobermaanden van 1929 en 1987.

Creditspread

Het verschil tussen de rente op een bedrijfsobligatie en de rente op een uitgifte van de overheid. De nationale overheid wordt geacht de hoogste kredietkwaliteit in een obligatiemarkt te bieden, zodat elke andere emittent voor vergelijkbare looptijden een hogere rente moet betalen. Hoe groter het debiteurenrisico, des te hoger die rentetoeslag.

Crawling peg

De wisselkoers van een munt kan worden gekoppeld aan een andere munt, bijvoorbeeld de dollar. Soms is die koppeling of spilkoers niet vast, maar kruipend, wat betekent dat de spilkoers frequent wordt herzien.

Currency board

Een systeem waarbij een land zijn munt één op één koppelt aan een andere munt. Dat wordt bereikt door ook de geldhoeveelheid één op één te koppelen aan de valutareserves in die andere munt, zodat de nationale munt te allen tijde in die vaste verhouding bij de centrale bank kan worden ingeruild tegen de munt waaraan hij gekoppeld is.

Cum dividend

Letterlijk: "met dividend". De aanduiding dat een aandeel noteert en verhandeld wordt met inbegrip van het betaalbaar gestelde dividend op een bepaalde datum in de nabije toekomst.

Cumulatief preferent aandeel

Een aandeel dat dividend met voorrang uitkeert. Als er na een slecht jaar geen dividenduitkering plaatsvindt, dan krijgt men op deze aandelen (ook wel cumprefs genoemd) bij winstherstel als eerste dividend over het jaar waarin het dividend is gepasseerd. Er is als het ware sprake van het opsparen van het dividendtegoed.

Cyclische aandelen

Aandelen waarvan de koers sterk kan schommelen omdat het bedrijven betreft waarvan de activiteiten gevoelig zijn voor conjunctuurbevingen en/of de winstgevendheid onderhevig is aan meer dan gebruikelijke fluctuaties. Bij staal- of chemiebedrijven bijvoorbeeld kan de winst sterk fluctueren omdat de afzet heel cyclisch is, de input- en outputprijzen fors kunnen schommelen en het productieproces zeer kapitaalintensief is, waardoor de vaste kosten aanzienlijk zijn. Staan in tegenstelling tot defensieve aandelen. Niet te verwarren met groeiaandelen, want cyclische bedrijven kunnen ook actief zijn in regressieve sectoren.

Cyclus

Opties en futures hebben afloopmaanden in notering met een bepaalde looptijd. De looptijd van de bestaande afloopmaanden neemt met het verstrijken van de tijd af. Daarom introduceert men periodiek nieuwe afloopmaanden met de oorspronkelijk bedoelde looptijd. Dit periodiek introduceren vindt plaats volgens een bepaald schema ofwel cyclus. Voorbeelden van zo'n cyclus zijn: opties met een looptijd van vijf jaar introduceert men één keer per jaar in de maand december, opties met een looptijd van negen maanden vier keer per jaar met als afloopmaand maart, juni, september of december

D

Daggeldtarief

Het rentetarief waartegen professionele beleggers geld voor maximaal een dag kunnen wegzetten op een deposito.

Daghandelaar

Een handelaar die gebruik probeert te maken van koersbewegingen gedurende de dag. Hij streeft ernaar aan het einde van de handelsdag geen openstaande posities meer te hebben.

Dagorder

Een gelimiteerde order die uitsluitend gedurende de dag van opgave is uit te voeren. Niet uitgevoerde orders vervallen automatisch bij het sluiten van de handel.

Dakfonds

Een beleggingsfonds dat niet rechtstreeks belegt in aandelen en obligaties, maar onrechtstreeks via andere beleggingsfondsen. De beleggingspolitiek wordt uiteengezet in het prospectus.

DAX

Deutscher Aktien Index. De DAX is samengesteld uit de 30 meest verhandelde aandelen die noteren op de Duitse effectenbeurs (Deutsche Börse) in Frankfurt. Algemeen beschouwt men de DAX als de belangrijkste Duitse beursbarometer.

Day Trader

Engelse naam voor daghandelaar. Zie aldaar.

Debiteurenrisico

Debiteur is een ander woord voor kredietnemer of ontlener. Niet elke debiteur heeft dezelfde kredietwaardigheid. Het debiteurenrisico, dat kan worden weergegeven door een rating, is een weerspiegeling van de kans op wanbetalingen (niet of slechts gedeeltelijke terugbetaling van de lening en/of interesten). Hoe hoger het debiteurenrisico, des te groter de kans dat de schuld niet of niet volledig wordt terugbetaald.

Deep-in-the-money-optie

Een calloptie waarvan de uitoefenprijs veel lager is dan de koers van de onderliggende waarde. Bij een putoptie waarvan de uitoefenprijs veel hoger is dan de koers van de onderliggende waarde.

Defensieve aandelen

Aandelen van bedrijven waarvan de activiteiten een min of meer stabiel verloop kennen of die toch minder dan gemiddeld onderhevig zijn aan de conjunctuurschommelingen. Voedingsproducenten bijvoorbeeld worden in vergelijking met vele andere bedrijven doorgaans gekenmerkt door een relatief gelijkmatig stijgende winst. De afzetgroei is min of meer

stabiel en voorspelbaar en een stijging van de grondstoffenprijzen kan relatief gemakkelijk worden doorgerekend. Staan in tegenstelling tot cyclische aandelen. Het betreffen vaak zogenaamde value stocks.

Deflatie

Een aangehouden daling van het algemene prijspeil. Het tegendeel van inflatie. Deflatie is negatief voor een economie, onder meer omdat het leidt tot het uitstellen van bestedingen.

Deflator

Het resultaat van de deling van een nominaal door een reëel cijfer. De BBP-deflator bijvoorbeeld is de verhouding tussen het nominale BBP-cijfer van een bepaald jaar en het reële BBP-cijfer van dat jaar en geeft met andere woorden de prijswijziging weer sinds het basisjaar. Omgekeerd kan een deflator, berekend op basis van een inflatiecijfer, gebruikt worden om het nominale BBP om te rekenen in een reëel BBP-cijfer.

Dekkingseisen (margin)

Beleggers die putopties en/of ongedekte callopties schrijven, moeten voldoen aan de dekkingseisen die hun bank/broker heeft vastgesteld. Door het storten van een waarborgsom in geld of in de onderliggende waarde kan men aan de dekkingseisen voldoen.

Delta

Griekse letter die meet met hoeveel euro de waarde van een optie wijzigt als de waarde van het onderliggende met 1 euro verandert. De waarde van de delta ligt altijd tussen -1 en +1. Een calloptie heeft een positieve, een putoptie een negatieve delta. Callopties die ver 'out of the money' zijn hebben een delta die de 0 benadert. Een iets betere koers van het onderliggende heeft nauwelijks een invloed op de waarde van de optie. Een calloptie die sterk 'in the money' is heeft een delta dicht bij -1 (put) of +1 (call). Het is zeer waarschijnlijk dat de optie zal worden uitgeoefend en de prijs ervan stijgt dan ook lineair (maar procentueel nog sterker) met de prijs van het onderliggende. Opties 'at the money' hebben een delta van ongeveer 0.5. Meteen geeft de delta van een optie ook de waarschijnlijkheid aan dat een optie zal worden uitgeoefend. Een putoptie met delta van -0.8 heeft 80 % kans van uitgeoefend te worden.

Dematerialisatie

Het omzetten van fysieke effecten in verzamelmstukken of global notes. Van een genoteerd

aandeel kunnen vele miljoenen fysieke effecten in omloop zijn. Dematerialisatie beperkt het aantal fysieke stukken tot het absolute minimum, per aandeel nog slechts één verzamelmstuk of global note. Dematerialisatie leidt zodoende tot kostenbesparing en een minder arbeidsintensieve administratie en bewaring van effecten.

Deposito

Geld dat door een belegger voor een bepaalde, vaste periode tegen een rentevergoeding is ondergebracht bij een bank. De looptijd van een deposito kan variëren van een dag (zogeheten daggeld) tot enkele jaren.

Depository

De bewaarneming van effecten.

Depositotarief

Banken kunnen (tijdelijk) overtollig kasgeld tegen het zogeheten depositotarief parkeren bij de Europese Centrale Bank (ECB). Men beschouwt het tweewekelijks vastgestelde depositotarief als één van de belangrijkste rentetarieven binnen de eurozone.

Depot

Bij het openen van een future-positie moet zowel de koper als de verkoper een waarborgsom storten (initial margin). De bank/broker bepaalt de hoogte van deze waarborgsom. De eventuele koersverschillen van een openstaande positie in futures verrekenen men dagelijks in de aan te houden margin via de zogenaamde variation margin.

Depreciëren

In waarde afnemen. Heeft meestal betrekking op valuta in een systeem van vlottende wisselkoersen. De waarde van de depreciërende munt daalt tegenover die van andere munten. Het tegenovergestelde van appreciëren. Zie ook devalueren.

Derivaten

Opties, financiële futures, agrarische termijncontracten en warrants zijn zogeheten derivaten of 'afgeleide' producten van een onderliggende waarde zoals aandelen, indices, valuta's of bulkgoederen (commodities).

Derivatenbeurs

Centrale, gereguleerde marktplaats waar handel plaatsvindt in opties en futures (termijncontracten). Op de derivatenbeurs van Euronext, genaamd Euronext.liffe, verhandelt

men opties op aandelen, indices, obligaties en valuta's; financiële futures, agrarische termijncontracten en opties.

Devaluëren

In waarde verminderen. In verband met munten betekent het een verlaging van de officiële waarde of de spelkoers van een munt door de monetaire autoriteiten in een systeem van vaste wisselkoersen. Daardoor wordt de export van het land goedkoper en invoer duurder, zodat het saldo van de lopende rekening van de betalingsbalans verbetert. Anderzijds zal de inflatie daardoor stijgen omdat ingevoerde producten en diensten duurder worden. Het tegengestelde van revaluëren. Zie ook depreciëren.

Dilusie

Ander woord voor winstverwatering.

Disagio

Een verschil in negatieve zin tegenover de nominale waarde van een aandeel of een obligatie. Als een aandeel of obligatie is uitgegeven met een nominale waarde van 50 euro en de actuele koers bedraagt 45 euro, dan is het disagio dus 5 euro.

Discount

Met een korting tegenover de uitoefenprijs, de nominale uitgifteprijs of de intrinsieke waarde noteren of terugbetaald worden (afhankelijk van de context). Synoniem voor disagio. Tegengestelde van premie.

Distributie-aandelen

Een beleggingsfonds kan distributie-aandelen of kapitalisatie-aandelen uitgeven. Bij distributie-aandelen worden bepaalde inkomsten, meestal dividenden of rente, die de beleggingsvennootschap geïncasseerd heeft, periodiek uitgekeerd onder de vorm van een dividend. Bij kapitalisatie-aandelen worden deze inkomsten niet uitgekeerd, maar herbelegd. Beide soorten aandelen kunnen naast elkaar bestaan.

Dividend

Het deel van de winst dat periodiek (soms jaarlijks, soms op kwartaalbasis) door de onderneming aan haar aandeelhouders wordt uitgekeerd. Op die manier vormt het dividend een terugkerende, maar onzekere inkomstestroom voor de belegger. Het is de algemene vergadering der aandeelhouders die beslist welk deel van de winst wordt uitgekeerd. Zie ook uitkeringsgraad en reserveringsgraad.

Dividendbewijs

Het deel van een aandeel waartegen de bezitter bij inlevering het dividend ontvangt.

Dividendblad

Het deel van een fysiek effect dat bestaat uit een of meer dividendbewijzen. Bij inlevering van een dividendbewijs ontvangt de bezitter van het effect het dividend.

Dividendrendement

Het op een aandeel uitgekeerde dividend is uit te drukken in een percentage van de beurskoers. Dit percentage noemt men het dividendrendement. Een dividenuitkering van 5 euro op een aandeel van 100 euro, betekent een dividendrendement van 5 %.

Dollar/euro-optie

Een optiecontract met als onderliggende waarde 10.000 dollar.

Doorlopende notering

Het gedurende de hele handelsdag op ieder gewenst moment verhandelbaar zijn van beursgenoteerde effecten.

Doorlopende order

Een effectenorder zonder opgegeven eindtijd. De order blijft geldig tot de uitvoering ervan, tot de klant hem annuleert of totdat de serie waarop hij betrekking heeft niet meer verhandelbaar is. Dit laatste geldt bijvoorbeeld voor een optieorder na expiratie.

Doorrollen

Het sluiten van een positie in een kortlopende optieserie en het openen van een positie in een langerlopende optieserie. Dit doorrollen gebeurt meestal kort voor expiratie van de kortlopende optieserie en is bedoeld om een bestaande positie te continueren.

Dow Jones Industrial Average index

De door Dow Jones & Company berekende en onderhouden beursbarometer van de Amerikaanse effectenhandel. De Dow Jones Industrial Average index werd in 1896 ontwikkeld door Charles Dow. De 'Dow' is samengesteld uit 30 Amerikaanse blue chips. Men beschouwt deze index, samen met de S&P500-index, als één van de belangrijkste beursindicatoren ter wereld.

Dual listing

Een onderneming kan op meer dan een effectenbeurs zijn genoteerd, bijvoorbeeld zowel op Euronext als op de New York Stock Exchange.

Dit heet dual listing. Door dual listing heeft een onderneming toegang tot een grotere of een andere kapitaalmarkt.

Due diligence

Voordat een onderneming een beursnotering kan krijgen onderzoekt het begeleidende emissiehuis of een door het emissiehuis aangezochte derde partij, in hoeverre de inhoud van het prospectus respectievelijk de administratie een getrouw beeld geeft van de onderneming en de komende primaire markttransactie. Dit onderzoek noemt men due diligence.

Dunne markt

Een beursterm voor een markt waarin weinig vraag en aanbod is. Dit kan bijvoorbeeld te maken hebben met naderende feestdagen (bijvoorbeeld tussen kerst en de jaarwisseling) of als de markt in afwachting is van belangrijk economisch nieuws of cijfers.

Duration

Een maatstaf voor de effectieve looptijd van een obligatie. Daarvoor wordt niet enkel rekening gehouden met de resterende looptijd, maar ook met de coupons die nog moeten vervallen. De duration is dus gelijk aan de gemiddelde looptijd van de opbrengstenstromen voor de belegger. Daardoor is duration ook een maat voor de rentegevoeligheid van obligaties. De duration geeft dan weer hoe sterk de waarde van een obligatie zal stijgen of dalen als de marktrente met 1 procentpunt daalt respectievelijk stijgt. De duration van een obligatie stijgt naarmate de looptijd langer is en de coupons lager.

Dutch Securities Institute

Het Dutch Securities Institute (DSI) bevordert en bewaakt de kwaliteit en de integriteit van personen die werken in de Nederlandse effectenbranche. Personen die werken in de effectenbranche en die voldoen aan de eisen van het DSI kunnen een registratie krijgen in een openbaar register. Opname in dit register ziet men als een belangrijk kwaliteitskeurmerk. Beleggers kunnen eventuele klachten over de uitvoering van een transactie of over hun bank/broker in behandeling laten nemen door de klachtencommissie van het Dutch Securities Institute.

E

Earnings-bondyield

Een waarderingsmodel voor aandelenmarkten dat de prospectieve koerswinstverhouding (K/W) voor aandelen vergelijkt met de risicoloze tienjaarsrente. Impliciet wordt verondersteld dat de K/W normaliter lager zal liggen bij een hoge obligatierente en omgekeerd. Bij een hogere rente (en al het overige gelijk blijvend) daalt immers het actuarieel rendement van de toekomstige inkomstenstromen voor de aandeelhouder. Daarom zal hij voor een zelfde verwachte winstgevendheid van de onderneming een lagere prijs willen betalen. Deze maatstaf is uitermate geschikt om de waardering van nationale en regionale aandelenmarkten in historisch perspectief te evalueren, maar niet om sectoren en individuele aandelen te waarderen. Het criterium is nauw verbonden met de notie van risicopremie.

Ebit

Het letterwoord EBIT staat voor 'earnings before interest and taxes', winst voor rente en belasting. In de periode voor de letterwoorden in de mode waren, had men het gewoon over de 'bedrijfswinst'. De bedrijfswinst of operationele winst is de winst die het bedrijf haalt uit zijn specifieke activiteit. Daarbij worden de financiële lasten of opbrengsten en de betaalde belastingen opzij gelaten. Zie ook rebbit.

Ebita

Bij ebita wordt wel rekening gehouden met de afschrijvingen, maar niet met de waardeverminderingen. Wat precies onder de ene definitie valt en wat onder de andere, is voor interpretatie vatbaar. Het is daarom van belang dat de bedrijven die met deze term werken, duidelijk uitleggen wat zij eronder verstaan. Algemeen wordt aangenomen dat het bij 'amortisation' gaat om afschrijvingen van immateriële activa en onder 'depreciation' om afschrijvingen op materiële activa. Zie ook ebitda.

Ebitda

Ebitda staat voor 'earnings before interest, taxes, depreciation and amortisation' of winst voor intrest, belastingen, waardeverminderingen en afschrijvingen. De ebitda is dus de bedrijfswinst waarbij de waardeverminderingen en afschrijvingen weer werden opgeteld. Waardeverminderingen en afschrijvingen zijn

geen kasuitgaven. De ebitda wordt daarom ook wel de bedrijfskasstroom genoemd. Zie ook rebitda.

Eeuwigdurende lening

Een obligatielening die nooit aflost; de uitgevende instelling keert alleen rente uit. Op de effectenbeurs van Euronext Amsterdam staan nog enkele oude eeuwigdurende leningen genoteerd, zoals een Belgische staatslening uit 1842. Ook de Grootboekleningen van de Staat der Nederlanden (die dateren uit 1814!) zijn eeuwigdurende leningen.

Effect

De verzamelnaam voor op een beurs verhandelbare financiële producten zoals aandelen, obligaties, opties, financiële futures, agrarische termijncontracten, trackers, warrants en special products.

Effectenbeurs

Een centrale, gereguleerde marktplaats voor de verhandeling van aandelen, obligaties, beleggingsfondsen en dergelijke. In Nederland, België, Portugal en Frankrijk is de marktplaats voor deze producten de cashmarkt van Euronext. Op de derivatenmarkt vindt de verhandeling plaats van hiervan afgeleide producten (of derivaten) zoals opties en futures.

Effectief rendement

Het effectief rendement van een obligatie is het werkelijke rendement, rekening houdend met eventuele aflossingswinst of aflossingsverlies en coupon.

Effectieve omzet

De omzet in geldwaarde. Bij aandelen is dit het aantal verhandelde stukken vermenigvuldigd met de beurskoers. Bij obligaties is dit de nominale waarde vermenigvuldigd met de prijs in procenten.

Effectieve wisselkoers

Het gewogen gemiddelde van de wisselkoersen van een munt ten opzichte van die van de belangrijkste handelspartners van dat land. De gewichten die daarbij worden gehanteerd zijn de procentuele aandelen die de verschillende handelspartners hebben in de totale buitenlandse handel van het betrokken land. Zie ook reële effectieve wisselkoers.

Effectisering

De omzetting van niet-verhandelbare activa in verhandelbare effecten als financierings- of als herfinancieringstechniek. De uitgifte van

aandelen en obligaties valt onder de eerste noemer. De tweede techniek wordt vooral gebruikt door financiële instellingen met het oog op de vrijmaking van kapitaal of de vermindering van de renterisico's. De financiële instelling (in het jargon de 'originator' genoemd) verkoopt daartoe een deel van haar uitstaande kredietportefeuille aan een Instelling voor beleggingen in schuldvorderingen (IBS). Deze laatste verkrijgt als eigenaar van de schuldvorderingen het recht op alle inkomsten (kapitaal en rente) die eraan verbonden zijn. Meestal betreft het hypothecaire kredieten, maar ook bijvoorbeeld auto- en bedrijfsleningen. De schuldvorderingen die in het kader van één operatie door een IBS worden overgenomen, moeten wel in belangrijke mate gestandaardiseerd zijn voor wat betreft de looptijd, rentevergoeding en kredietwaarborgen. Het administratief beheer van de schuldvorderingen, met name het innen van het kapitaal en de rente en zo nodig het realiseren van de waarborgen, wordt doorgaans verder verricht door de originator voor rekening van de IBS.

Emerging markets

Groeilanden waarvan men verwacht dat ze in versneld tempo hun economische ontwikkelingsachterstand tegenover het Westen zullen ophalen. Daardoor kan van de aandelenbeurzen in die landen een hoger rendement worden verwacht. Tegenover die kansen op een hoger rendement, staan echter ook hogere risico's. Voorbeelden zijn een aantal landen uit Zuidoost-Azië (Thailand, China,...), Latijns-Amerika (Brazilië, Chili,...) en Centraal- en Oost-Europese landen (Polen, Tsjechië,...).

Emissie

De uitgifte van nieuwe aandelen, obligaties en andere effecten. Een emissie of uitgifte gebeurt op de primaire markt. Nadat de emissie heeft plaatsgevonden zijn de effecten verhandelbaar op de secundaire markt.

Emissiehuis

Een bank die een emissie of uitgifte van aandelen of obligaties begeleidt. Een emissiehuis benadert institutionele beleggers om de komende emissie toe te lichten. Banken kunnen bij een emissie samenwerken en vormen dan een syndicaat of consortium.

Emittent

Een partij die aandelen of obligaties uitgeeft voor verhandeling op een beurs. Een emittent noemt men ook wel uitgevende instelling.

eNext All Share index

De door Euronext ontwikkelde en berekende index die betrekking heeft op alle aandelen van alle ondernemingen die actief zijn in het Next Economy-segment (mobiele en vaste telecommunicatie, biotechnologie, media, internet, hard- en software).

eNext30-index

De door Euronext ontwikkelde en berekende index die betrekking heeft op de 30 grootste ondernemingen die actief zijn in het Next Economy-segment (mobiele en vaste telecommunicatie, biotechnologie, media, internet, hard- en software).

EPRA-index

De door Euronext in samenwerking met de European Public Real Estate Association (EPRA) ontwikkelde en berekende index die een overzicht geeft van de koersontwikkeling van beursgenoteerde Europese vastgoedaandelen. In de EPRA-index zijn 85 aandelen opgenomen.

Eurobond

Een obligatielening uitgegeven in een andere munteenheid dan die van het land van uitgifte. Bijvoorbeeld een obligatielening in dollars, uitgegeven door een in België gevestigde onderneming.

Euroclear Netherlands

Euroclear Netherlands (voorheen Necigef) is belast met het afwickelen van transacties (settlement). Dit omvat het bewaren, beheren en administreren van effecten voor de aangesloten instellingen.

Euro/dollar-optie

Een optiecontract met als onderliggende waarde 10.000 euro.

Euronext100

De door Euronext ontwikkelde en berekende index die is samengesteld uit de 100 grootste ondernemingen die zijn genoteerd op Euronext. De Euronext100 geeft een beeld van de koersontwikkeling van de belangrijkste ondernemingen in Nederland, Frankrijk en België. De Euronext100 kent een herweging in februari, mei, augustus en november. De weging van een individueel aandeel kan niet meer bedragen dan 10 %.

Euronext Informatiepunt Particulieren (EIP)

Informatiepunt van Euronext Amsterdam waar particulieren informatie kunnen vragen,

brochures kunnen bestellen, et cetera. Het EIP is telefonisch bereikbaar op het nummer 020-5505555 en per e-mail via info@euronext.com.

Euronext NV

De beursorganisatie die op 22 september 2000 is ontstaan uit de fusie tussen Amsterdam Exchanges, Brussels Exchanges and Paris Bourse. In 2002 zijn hier de LIFFE (London International Financial Futures and Options Exchange) en de Portugese beurs BVLP (Bolsa de Valores de Lisboa e Porto) aan toegevoegd. Euronext is de eerste grensoverschrijdende Europese beursorganisatie, hierdoor heeft de belegger toegang tot de grootste Europese marktplaats met de grootste marktkapitalisatie. Euronext is opgericht onder Nederlands recht en is statutair gevestigd in Amsterdam. De vestigingen van Euronext in Amsterdam, Brussel, Parijs, Lissabon en Londen zijn de lokale toegangspoorten tot de effecten- en derivatenmarkten van Euronext.

Euronext.com

Het webadres van de officiële internetsite van Euronext. Het volledige webadres luidt <http://www.euronext.com>. De internetsite biedt naast nieuws en informatie over Euronext en de genoteerde en verhandelde producten ook koersinformatie. Bezoekers van de internetsite hebben de mogelijkheid om de eigen beleggingsportefeuille in te voeren en het verloop ervan bij te houden.

Euronext Indices BV

Een werkmaatschappij van Euronext waarin de ontwikkeling, het beheer en het onderhoud van alle Euronext-indices zijn ondergebracht.

Euro-obligatie

Een obligatielening uitgegeven in de munt van een bepaald land, maar niet geplaatst in dat land. De debiteur kan een nationale staat, een lokale overheid of een particuliere onderneming zijn. De emissie wordt door een internationaal banksyndicaat geplaatst bij beleggers die grotendeels buiten het land van de debiteur en dat van de emissiemunt wonen.

Europees paspoort

In alle lidstaten van de EU is er een toezichthouder die de activiteiten van de beleggingsfondsen controleert. In België is dat de Commissie voor het Bank-, Financier- en Assurantie- en Asurantie- (CBFA). De toezichthouder kan een Europees paspoort verlenen aan de beleggingsfondsen die beantwoorden aan de Europese normen. Die mogen dan ook in an-

dere lidstaten van de EU worden verkocht. De Europese normen hebben vooral betrekking op beleggingsbeperkingen, die een overdreven concentratie van de portefeuille in een beperkt aantal waarden moeten tegengaan. Zo kan een individueel aandeel hoogstens 10 % van de portefeuille van een aandelenfonds uitmaken en mogen alle posities van meer dan 5 % samen hoogstens 40 % van de portefeuille beslaan.

Europese stijl

Er zijn opties met de zogenoemde Amerikaanse stijl en opties met de zogenoemde Europese stijl. Het verschil tussen beide stijlen is de wijze van uitoefenen. Een optie Europese stijl is het recht uitsluitend aan het einde van de looptijd, op de expiratedatum, uit te oefenen. Gedurende de looptijd kunnen koper en verkoper wel hun positie sluiten door het doen van een tegengestelde transactie (sluitingskoop tegen openingsverkoop en sluitingsverkoop tegenover openingskoop).

Exercise

Het uitoefenen van het kooprecht bij callopties of het verkooprecht bij putopties.

Exercise-cut-off-time

Het laatste tijdstip waarop een clearing member een opdracht tot uitoefening van optie-rechten kan doorgeven.

Exercise limit

Engelse term voor uitoefenlimiet. De exercise limit is het maximaal aantal contracten dat de houder van een optierecht per tijdseenheid per klasse mag uitoefenen.

Ex-dividend

De vermelding van de koers van een aandeel op de dag van dividenduitkering, waarbij de verhandeling exclusief het betaalbaar gestelde dividend plaats vindt.

Expiratie

Het ophouden te bestaan, 'expireren', van een optie of een future. Een optie heeft altijd een bepaalde looptijd, na het bereiken van de einddatum (expiratedatum) bestaat de optie niet meer.

Expiratiecyclus

Vast schema dat de introductie van nieuwe afloopmaanden bepaalt.

Expiratedatum

De datum waarop een optie of een future op-houdt te bestaan. Tot op dat moment zijn de aan de optie verbonden rechten uitoefenbaar.

F

Fair value

De theoretische waarde van een actief, zoals die is berekend op basis van een bepaald (waarderings)model.

Fast market

Optiebeurs: men kondigt een fast market af op het moment dat de markt in een aandeel zodanig druk en beweeglijk is dat het verschil tussen de bied- en laatprijzen tijdelijk groter mag zijn dan het gestelde maximum.

Fed funds rate

De beleidsrente die is vastgelegd door de FED (Federal Reserve Board). Dat is het Amerikaanse stelsel van centrale banken en het overkoepelende controleorgaan van het Amerikaanse bankwezen. Zie ook geldmarktrente.

Fill-or-Kill (FOK)

Een order die direct na opgave in zijn geheel is uit te voeren ('fill'). Als dat niet mogelijk is, dan vervalt de order ('kill').

Fiscaal jaar

Het fiscale jaar, een periode van 12 opeenvolgende maanden, 52 opeenvolgende weken of 365 opeenvolgende dagen. Aan het eind van deze periode worden de boeken afgesloten en wordt de winst- en verliesrekening opgemaakt. Loopt meestal synchroon met het kalenderjaar.

First In First Out (FIFO)

Letterlijk: eerst in, eerst uit. Orders gaan in volgorde van binnenkomst in het orderboek van de beurs. Eventuele uitvoering gebeurt ook in deze volgorde.

Flauw

Beursterm voor dalende koersen.

Floating rate notes

Obligatie met vlottende, variabele rente. De interest wordt regelmatig vastgesteld voor de volgende periode (bijvoorbeeld om de zes maanden, voor de daaropvolgende periode van zes maanden) aan de hand van een referentierentevoet op de internationale geldmarkt (bijvoorbeeld de LIBOR) plus een vaste opslag.

Fonds

Nederlandse beursterm voor een bedrijf waarvan de aandelen of opties daarop zijn te verhandelen op de beurs.

Fondscode

Een administratiecode, toegekend aan aandelen en obligaties. De fondscode voor bijvoorbeeld Ahold is 33181, de fondscode voor de 7½ % staatslening 1993 per 2023 is 10207. Er bestaat ook een internationale fondscode, de ISIN-code.

Fondsenreglement

Het reglement van de effectenbeurs van Euronext waarin de rechten en plichten van een uitgevende instelling –'fonds'- zijn vastgelegd. Beursgenoteerde ondernemingen zijn verplicht om zich aan de bepalingen van het fondsenreglement te houden. Kan of wil een onderneming niet aan deze verplichtingen voldoen, dan heeft Euronext de mogelijkheid de notering te schorsen. Het fonds gaat dan naar het zogeheten strafbankje.

Forward

Een soort van termijncontract. In tegenstelling tot futures zijn forwards geen gestandaardiseerde contracten, maar op maat van een specifieke situatie gesneden. Daardoor zijn ze ook minder vlot verhandelbaar. In tegenstelling tot futures zijn ze niet beursgenoteerd.

Free float

Het percentage aandelen van een bedrijf dat niet in vaste handen is. Het begrip 'vaste handen' is niet strikt omlijnd, maar het verwijst naar aandeelhouders die de bedoeling hebben controle over de onderneming uit te oefenen. Het gaat onder meer om moedermaatschappijen, holdings en familiale aandeelhouders.

Frontrunning

Het door een member uitvoeren van een order voor eigen rekening in een bepaald aandeel, voordat men een groot order van een klant moet uitvoeren in datzelfde aandeel. Door

front running probeert de uitvoerende partij een voordeel ten eigen gunste te behalen. Frontrunning is strafbaar.

FTSE100-index

De door de toonaangevende Britse zakenkrant The Financial Times ontwikkelde index van de 100 meest actieve aandelen genoteerd op de London Stock Exchange. FTSE spreekt men gewoonlijk uit als 'foetsie'. FTSE International in Londen berekent en onderhoudt de FTSE100-index.

FTSE Eurotop100-index

Door Euronext en FTSE International gezamenlijk berekende en onderhouden index waarin de 100 meest actieve Europese aandelen zijn opgenomen.

Fundamentele analyse

Een methode waarbij men tracht door analyse van bedrijfsgegevens zoals jaarcijfers een voorspelling te doen over de mogelijke koersontwikkeling in de toekomst.

Fungibel

Technische term voor inwisselbaar, vervangbaar. Twee effecten met dezelfde karakteristieken kunnen op twee verschillende tijdstippen (tegen verschillende uitgifteprijsen) worden gecreëerd, maar in de secundaire markt als gelijkwaardig worden verhandeld. Bedoeling is de liquiditeit in het effect te vergroten.

Future

Een soort van termijncontract. Kenmerkend voor een future is de grote mate van standaardisering. Enkel over de prijs wordt onderhandeld. In vergelijking met forwards zijn futures daardoor vlotter verhandelbaar. Daardoor lopen ze zelden tot de vervaldag en is er bijna nooit sprake van levering van de onderliggende waarde. Meestal worden de ingenomen posities afgewikkeld of 'tegengedraaid' door het innemen van een tegengestelde positie. Futures kunnen betrekking hebben op grondstoffen ('commodity futures') of financiële waarden, zoals obligaties, deposito's, schatkijscertificaten, indices en deviezen ('financial futures').

Futuresovereenkomst

Een overeenkomst tussen een bank/broker en een belegger waarin de voorwaarden en risico's van het handelen in futures zijn vermeld.

FV-aandelen

Afkorting van Fiscaal Voordeel. Deze aandelen, gecreëerd ingevolge de wet Cooreman-De Clercq (1982) hadden enkele fiscale voordelen, o.a. lagere roerende voorheffing, vrijstelling van schenkings-en successierechten en nog enkele andere van minder belang. De looptijd van al deze voordelen was beperkt tot 9 jaar maar werd meermaals verlengd.

Fysieke levering

De afwikkeling van een aangeane positie in opties, commodity futures of goederentermijncontract door levering van de onderliggende waarde, bijvoorbeeld aandelen, dollars of aardappelen.

G

Gamma

De gamma geeft aan in welke mate de delta van een optie verandert ten gevolge van een koersverandering van de onderliggende waarde. Bij een delta van 50 en een gamma van 5 zal de delta bij een koersbeweging van één euro stijgen naar 55 of dalen naar 45.

Geannualiseerd

Op jaarbasis.

Gearing ratio

De verhouding tussen de eigen middelen (kapitaal en gereserveerde winst van vorige jaren) en de vreemde middelen (schulden en kredieten) van een onderneming. Hoewel anders berekend, is de gearing ratio analoog aan solvabiliteit. Deze maatstaven geven weer hoe de onderneming gefinancierd is. Hoe meer vreemd vermogen, hoe groter de hefboomwerking (als de ROA groter is dan de kosten van de schulden, stijgt de winst per aandeel) en hoe hoger het risico (schulden en kredieten moeten immers terugbetaald worden, ongeacht de resultaten van de onderneming).

Geconsolideerde rekening

Soms ook groepsrekening genoemd, is de rekening van de moederonderneming en haar dochterondernemingen en/of belangrijke deelnemingen in andere vennootschappen.

Gedekt schrijven

Het schrijven van callopties terwijl men de onderliggende waarde bezit (en houdt). Hierdoor is het risico voor de schrijver beperkt.

Gedematerialiseerde effecten

Effecten die niet fysiek bestaan, maar waarvan de eigendom geregistreerd wordt in een namenregister (op rekening-courant).

Gedrukt

Beursterm voor sterk lagere koersen.

Geldmarkt

Vormt samen met de kapitaalmarkt de financiële markten. Beide begrippen zijn echter niet nauw afgelijnd. De geldmarkt heeft in hoofdzaak betrekking op kortlopende financiële activa, dat wil zeggen instrumenten die bij uitgifte een looptijd hebben van hoogstens een jaar. Het betreft onder meer schatkistcertificaten en commercial paper.

Geldmarktfonds

Beveks die vooral in de geldmarkt beleggen. Dergelijke fondsen beleggen in termijndeposito's, schatkistcertificaten, commercial paper, thesauriebewijzen en obligaties met een korte restlooptijd. Het is de enige manier voor een particuliere belegger om met bescheiden bedragen te participeren in deze markten. De specifieke beleggingspolitiek van elk fonds wordt uiteengezet in een prospectus.

Geldmarktrente

Rente op de geldmarkt. Rente op leningen met een relatief korte looptijd (1 tot 12 maanden). Synoniem voor korte rente. Deze rente wordt in belangrijke mate beïnvloed door de centrale bank. Het gaat niet om één rentetarief, maar om het geheel van rentes die betrekking hebben op geldmarktinstrumenten.

Gereserveerde winst

Het deel van de winst dat niet als dividend wordt uitgekeerd, maar dat in het bedrijf blijft en wordt toegevoegd aan het eigen vermogen. Zie ook reserveringsgraad en uitkeringsgraad.

Gesloten bewaarneming

Van gesloten bewaarneming is sprake indien de belegger via een kluiscontract waardezaaken, bijvoorbeeld effecten, in een kluis bij de bank aanhoudt.

Giraal effectenverkeer

Systeem waarin de feitelijke levering van effecten is vervangen door girale overboekingen.

Global note

Een enkel waardepapier waarop het gehele genoteerde aandelen- of obligatiekapitaal van een bedrijf staat vermeld. Dit in tegenstelling tot de soms vele miljoenen losse stukken van het klassieke aandeel of obligatie. Het effectenverkeer verloopt vrijwel volledig giraal en het gebruik van global notes biedt grote efficiëntie- en kostenvoordelen. Het fysieke stuk zal daarom in de nabije toekomst volledig uit het effectenverkeer verdwijnen. Het omzetten van fysieke stukken naar een global note noemt men dematerialisatie. Bij obligaties spreekt men ook wel van een totaalcoupure.

Good Till Cancelled (GTC)

Een doorlopend order. De opgegeven order blijft geldig tot moment van uitvoering of annulering door de opdrachtgever en bij derivaten ook tot het moment van expiratie van de desbetreffende serie.

Goodwill

Is, bij overname of aankoop van een onderneming, het verschil tussen de boekwaarde van het aangekochte en het werkelijk betaalde bedrag.

Green shoe

Een uitgevende instelling kan aan het begeleidende syndicaat een optie verstrekken om een aantal extra aandelen uit te geven tegen de uitgifteprijs. Deze optie noemt men een green shoe. Hierdoor kan men bij grote belangstelling voor het aandeel een ongewenste koersbeweging voorkomen. De naam komt van de Amerikaanse firma Green Shoe die deze optie voor het eerst gebruikte.

Grijze handel

Zie as, if and when issued.

Groei-aandelen

Aandelen van bedrijven met uitzonderlijk hoge groeiperspectieven, waardoor de verwachtingen van de markt met betrekking tot de toekomstige omzet- en winstontwikkeling meestal ook hooggespannen zijn. Ze hebben doorgaans een hoge koerswinstverhouding, maar hun waardering is bijzonder moeilijk in te schatten. Meestal betreft het nog jonge bedrijven of activiteiten die nog in opmars zijn. In ieder geval ontbreekt een goed uitgebouwd referentiekader. Omwille van de nog prille ontwikkeling en de noodzakelijke investeringen is het normaal dat de rendabiliteit nog zwak is en niet representatief voor de toekomst, wat de waardering extra bemoeilijkt. Om de waar-

dering van groeibedrijven onderling te vergelijken wordt wel eens de PEG-ratio gehanteerd. Staan tegenover defensieve aandelen en mogen niet worden verward met cyclische aandelen.

Groepsrekening

Zie geconsolideerde rekening.

Guichet-emissie

Een emissie waarbij de begeleidende emissiebanken alleen dienst doen als loket voor inschrijving.

Het plaatsingsrisico van de emissie ligt daarvoor volledig bij de uitgevende instelling. Guichet is Frans voor loket.

H

Handelsbalans

Deel van de lopende rekening van de betalingsbalans die een weerspiegeling is van de invoer en uitvoer van goederen.

Handelstijden

De gereguleerde handel in aandelen, obligaties, opties, financiële futures, agrarische termijncontracten, warrants, trackers en special products mag alleen plaatsvinden op vaste, door de beursautoriteiten bepaalde tijden.

Hausse

Een stijgende trend. Een investeerder volgt een haussestrategie ('speculeren à la hausse') wanneer hij een winst probeert te realiseren door iets (goederen, effecten,...) te kopen in de verwachting dat de prijs ervan zal stijgen, zodat hij die goederen of effecten later kan verkopen tegen een hogere prijs. In het omgekeerde geval spreekt men van een baissestrategie. Zie ook long-positie.

Haussepositie

Een positie waarbij de belegger stukken in portefeuille heeft die hij verwacht later tegen een hogere koers te kunnen verkopen. Hij gaat dus uit van de verwachting dat de koersen zullen stijgen.

Haussier

Een belegger die een long-positie inneemt. Een haussier verwacht een stijgende koers.

Hedgen

Engelse term voor afdekken. Hedging is het afdekken van risico's door het aangaan van een andere positie. Sommige effectentransacties kunnen het risico elimineren dat door een reeds bestaande positie is gecreëerd. Zo kan een belegger die callopties schrijft, deze short-positie afdekken door het kopen van de onderliggende waarde.

Hedge fonds

Ook wel hefboomfonds genoemd (zie hefboomwerking). Een verzamelnaam voor beleggingsinstellingen waarbij de beheerder een grote beleggingsvrijheid heeft. Hij kan beleggen in om het even welke markt en in om het even welk beleggingsinstrument, en kan zowel short- als long-posities innemen. Meestal heeft de beheerder zelf een participatie genomen of ontvangt hij een resultaatsverbonden vergoeding, wat zijn betrokkenheid en motivatie aanscherpt. In tegenstelling tot 'traditionele' beleggingsfondsen, die doorgaans tot doel hebben om een beter resultaat te halen dan hun benchmark, streven hedge fondsen een maximale absolute return na, onafhankelijk van de marktomstandigheden.

Hedge ratio

De verandering van de optiepremie gedeeld door de verandering van de koers van de onderliggende waarde. De hedge ratio geeft aan in welke mate de optieprijs verandert bij een koersverandering van de onderliggende waarde. Bedraagt de hedge ratio van een calloptie 0,80 en de koers van de onderliggende waarde stijgt met 0,50 euro, dan verandert de prijs van de calloptie met 0,40 euro ($0,80 \times 0,50$ euro = 0,40 euro). De delta van een optie is de contractgrootte (meestal 100) x de hedge ratio.

Hefboomwerking

De mogelijke winst op een optie of een future kan procentueel hoger zijn dan de mogelijke winst op de onderliggende waarde. Dit, omdat bij een geringere investering de winstkansen gelijk zijn. Dit effect noemt men de hefboomwerking.

Een voorbeeld: een aandeel is 50 euro waard en stijgt binnen enkele weken naar een koers van 60 euro, in percentages uitgedrukt is dat 20%. Als de belegger een calloptie had gekocht, dan had hij bijvoorbeeld 2 euro aan premie moeten betalen bij een koers van 50 euro.

Het aandeel stijgt naar 60 euro en de calloptie noteert 11 euro. Bij verkoop van de calloptie is de opbrengst 9 euro ($11 - 2 = 9$). Uitgedrukt in percentages is dat een stijging met 450%.

De operationele hefboom in bedrijven wordt bepaald door het aandeel van de vaste kosten in de totale kostenstructuur. Bij bedrijven met hoge vaste kosten, zoals staal- of chemiebedrijven, heeft een kleine stijging (of daling) van de omzet een versterkte weerslag op de winst omdat de vaste kosten dan meer (of minder) gespreid kunnen worden. De financiële hefboom is het mechanisme waarbij een voldoende hoge rendabiliteit (namelijk als de ROA hoger ligt dan de kredietkosten) ertoe leidt dat het aantrekken van vreemd vermogen een versterkt positief effect heeft op de winst.

Herbeleggingsindex

Een index die de koersontwikkeling volgt inclusief herbelegging van op de index opgenomen aandelen uitbetaalde dividenden.

Herfinancieringsrente

Refirente. Het rentetarief waartegen commerciële banken geld kunnen lenen bij de centrale bank. Deze beleidsrente is een van de instrumenten die de centrale bank hanteert in het kader van haar monetaire politiek. Zie ook monetair versoepelen en monetair verstraken.

Herkapitalisatie

Een wijziging van de kapitaalstructuur van een vennootschap, bijvoorbeeld door uitgifte van (nieuwe) aandelen.

Herplaatsing

Het in de notering en verhandeling nemen van al bestaande maar nog niet op een beurs verhandelbare aandelen. Als bestaande aandeelhouders, bijvoorbeeld de oprichters van een onderneming, bij een introductie hun aandelenbelang op de effectenbeurs aanbieden, dan spreekt men van herplaatsing.

Herweging

Indices zoals de Euronext100-index en de AEX-index ondergaan periodiek een herweging. Men kan aandelen uit de index verwijderen en nieuwe toevoegen, al naar gelang veranderingen in bijvoorbeeld de effectieve omzet en/of marktkapitalisatie en economische ontwikkelingen daartoe aanleiding geven.

Historische beweeglijkheid

De beweeglijkheid van een onderliggende waarde over een bepaalde periode, gerelateerd aan de gemiddelde beursontwikkeling van die

onderliggende waarde in die periode. Het gebruik van historische beweeglijkheid (of historic volatility) is gebaseerd op het idee dat men vanuit de beweeglijkheid of volatiliteit van een aandeel in een voorbije periode conclusies zou kunnen trekken voor de toekomst.

Holding

Een financiële onderneming die zich hoofdzakelijk via participaties toelegt op het uitoefenen van een al dan niet dominerende invloed op het beleid van andere ondernemingen.

Hoofdfonds

De aandelen waarin op de effectenbeurs structureel de meeste omzet is, noemt men hoofdfonds.

Hoofdfondsen noemt men ook wel goudgerande aandelen of blue chips.

Houdstermaatschappij

Een vennootschap die geen andere activiteit heeft dan het beheren van een (doorgaans groot) pakket aandelen van een andere firma. Houdstermaatschappijen zijn doorgaans ondernemingen die zijn overgenomen en waarbij de overnamesom is voldaan in de vorm van aandelen.

ICB

Afkorting van 'Instelling voor Collectieve Belegging'. Een entiteit, al dan niet met rechtspersoonlijkheid, die collectief spaargelden verzamelt en gemeenschappelijk beheert. De belegger participeert direct in een gediversifieerde portefeuille. Is in feite de overkoepelende naam voor alle vormen van beleggingsfondsen, ongeacht hun juridisch statuut. Volgens hun juridisch statuut wordt een onderscheid gemaakt tussen ICB's van het contractuele type (gemeenschappelijke beleggingsfondsen) en ICB's van het statutaire type (beleggingsvennootschappen). Zie ook bevek, bevak en privak.

IFRS

Vanaf 1 januari 2005 moeten alle beursgenoteerde bedrijven in de Europese Unie (EU)

International Financial Reporting Standards (IFRS) toepassen bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening. De Europese Unie biedt lidstaten tegelijk de mogelijkheid om IFRS ook toe te staan voor niet-beursgenoteerde bedrijven.

Illiquide markt

Een markt waarin het lastig is om een order snel, tegen een goede prijs en zonder noemenswaardige prijseffecten uit te voeren noemt men illiquide. In een illiquide markt is weinig tot geen balans tussen vraag en aanbod, of er is zelfs helemaal geen sprake van vraag en/of aanbod. Een illiquide markt is ongunstig voor een belegger omdat het moeilijk is om een order tegen een gunstige prijs uit te voeren. Hoe meer liquiditeit er is in een markt, hoe beter dat is voor de belegger.

Implied volatility

De beweeglijkheid die is af te leiden uit de marktprijs van een optie. Het is de graadmeter voor de door de marktpartijen verwachte beweeglijkheid van de onderliggende waarde gedurende de resterende looptijd van de optie.

Incourante markt

De markt voor de verhandeling van niet-beursgenoteerde aandelen. Een bank onderhoudt deze markt. Zij valt daarmee geheel buiten de verantwoordelijkheid van Euronext.

In de wind gaan

(Effecten)beursterm voor short gaan of een baissepositie innemen. Het verkopen van effecten die men (nog) niet in bezit heeft, om te kunnen profiteren van dalende koersen.

Index

Een index (meervouden: indices en indexen) geeft koersverloop weer van een voor een bepaalde beurs of sector representatieve groep effecten. Zo een groep noemt men ook wel een mandje.

Indexfuture

Een futurecontract met als onderliggende waarde een index.

Indexleningen

Indexleningen zijn obligaties waarbij de rentevergoeding is gekoppeld aan een bepaald indexcijfer dat bijvoorbeeld betrekking heeft op de inflatie van een land. De rente varieert dus mee met het indexcijfer.

Indexmatig beheer

Een manier van portefeuillebeheer waarbij de beheerder probeert zo efficiënt mogelijk en tegen zo laag mogelijke kosten een benchmark of index te kopiëren. Hij is niet uit op een hoger rendement dan deze van de normportefeuille. Het tegenovergestelde van actief beheer.

Indexobligatie

Een obligatie waarvan de couponrente is gekoppeld aan een bepaald indexcijfer. De couponrente kan dus variëren al naar gelang de ontwikkeling van het indexcijfer.

Indexoptie

Een optiecontract met als onderliggende waarde een index.

Inflatie

Een aangehouden stijging van het algemene prijspeil. Het tegendeel van deflatie. Afhankelijk van de omvang van het inflatiecijfer spreekt men over sluipende of kruipende inflatie, galopperende inflatie en hyperinflatie. Inflatie zorgt voor geldontwaarding. Met een zelfde hoeveelheid geld kan minder worden gekocht dan op een vroeger moment. Hoge inflatie is negatief voor een economie, omdat de signaalfunctie van de prijzen erdoor verdwijnt en de onzekerheid toeneemt. Investerders kunnen hun projecten daardoor moeilijker budgetteren. Bovendien kan een perverse loon- en prijsspiraal ontstaan als de lonen gekoppeld zijn aan de inflatie of als werknemers in de loononderhandelingen hogere looneisen stellen om rekening te houden met de stijgende inflatie. Daardoor verzwakt ook de concurrentiekracht tegenover het buitenland. Een beperkt niveau van inflatie is wenselijk, omdat het 'de economie smeert'. Het heeft dan immers geen zin om bestedingen uit te stellen.

Inflation linked bonds

Inflatiegeïndexeerde obligaties. Obligaties waarvan de couponbetalingen en de hoofdsom gerelateerd zijn aan de ontwikkeling van een bepaalde consumptieprijsindex. Het nominale rendement is dus afhankelijk van de inflatie-ontwikkeling. Daardoor zijn ze beschermd tegen inflatie of geldontwaarding. In tegenstelling tot traditionele obligaties garanderen ze de belegger een vaste reële rente.

Initial margin

Zie depot

Inschrijvingsrecht of voorkeurrecht

Recht (coupon) waarmee men in een bepaalde verhouding kan intekenen op nieuwe aandelen.

Instelling voor beleggingen in schuldvorderingen (IBS)

Beleggingsinstrument waarin schuldvorderingen die het voorwerp zijn van effectisering, zijn ondergebracht. Een dergelijke instelling kan de vorm aannemen van een fonds voor belegging in schuldvorderingen (FBS) dan wel van een vennootschap voor belegging in schuldvorderingen (VBS).

Institutionele beleggers

De verzamelnaam voor grote, niet-particuliere beleggers zoals beleggingsmaatschappijen en pensioenfondsen.

Interimdividend

Voordat zij het (definitieve) dividend vaststelt, kan een onderneming een deel van de behaalde winst tussentijds uitkeren aan de aandeelhouders. Na uitkering van het interimdividend volgt nog een slotdividend.

Interventiefonds voor beursvennootschappen

Garantiefonds dat de belegger (gedeeltelijk) vergoedt bij faillissement van een beursvennootschap.

In the money

Een calloptie is 'in the money' als de uitoefenprijs sterk onder de actuele koers van het onderliggende actief ligt. Voor een putoptie is dat in het omgekeerde geval, namelijk als de uitoefenprijs sterk boven de actuele prijs van het onderliggende ligt. De kans van uitoefening wordt zeer groot, zodat de optie fors in waarde stijgt. Zie ook 'at the money' en 'out of the money'.

Intrinsieke waarde

Bij aandelen: de theoretische waarde van het aandeel, gebaseerd op de waarde van de bezittingen van een onderneming minus de eventuele schulden.

Bij callopties: de koers van de onderliggende waarde minus de uitoefenprijs. Als aandeel ABC 55 euro noteert, dan heeft een calloptie met uitoefenprijs van 50 euro een intrinsieke waarde van 5 euro ($55 - 50 = 5$).

Bij putopties: de uitoefenprijs minus de koers van de onderliggende waarde. Als het aandeel XYZ 60 euro noteert, dan heeft een putoptie met een uitoefenprijs van 65 een intrinsieke

waarde van 5 euro. De intrinsieke waarde van aandelen en/of opties kan nimmer negatief zijn!

Introductie

De eerste uitgifte van aandelen of obligaties die vervolgens verhandelbaar zijn op een effectenbeurs. Na introductie van de aandelen is een onderneming beursgenoteerd. Men maakt een onderscheid naar introductie door emissie (bij nieuwe aandelen of obligaties) en introductie door verhandeling (bij al bestaande maar nog niet verhandelde aandelen of obligaties). De introductie van aandelen of obligaties heet ook wel een primaire markttransactie. (Engelse term: IPO- Initial Public Offering)

Inventariswaarde (van een beleggingsfonds)

Ook wel intrinsieke waarde genoemd. Komt overeen met de marktwaarde van het nettoactief van de portefeuille, gedeeld door het aantal deelbewijzen. De inventariswaarde wordt periodiek, meestal dagelijks, berekend en gepubliceerd in de financiële pers. Deze publicatie gebeurt steeds met enige vertraging omdat de berekeningen van de portefeuillewaarde voor een bepaalde dag slechts kan gebeuren wanneer alle beurskoersen gekend zijn. Toe- en uittredingen bij een bevek gebeuren altijd aan deze inventariswaarde.

Investment grade

Categorie van schuldpapier waarvan het debiteurenrisico relatief gering is. Enkel schuld papier met een voldoende hoge rating wordt tot deze categorie gerekend. Omwille van het relatief beperkte risico ontvangen beleggers ook een kleinere vergoeding, bijvoorbeeld onder de vorm van een lagere coupon, dan voor schuld papier van emittenten met een hoger risicoprofiel. Bepaalde beleggingsfondsen mogen enkel beleggen in schuld papier dat investment grade is. Tegenover deze investeringsklasse staan de speculatieve categorieën, met als minst kredietwaardige de junk obligaties.

IPO

Afkorting van 'Initial Public Offering', Engelse term voor beursintroductie. Het voor het eerst publiek aanbieden van de aandelen van een bedrijf. Daarbij is het de bedoeling om het kapitaal van de onderneming te verhogen of om aan de bestaande aandeelhouders een uitstapmogelijkheid te bieden. Bij de introductie wordt de prijs bepaald door de emittent. Na de

beursintroductie worden de aandelen verhandeld op de beurs (secundaire markt), waar de prijs wordt bepaald door vraag en aanbod.

ISIN-code

International Security Identification code. De internationale administratiecode toegekend aan een effect. De ISIN-code bestaat uit een landencode en een uniek nummer.

J

(op) Jaarbasis

Geannualiseerd. Een wijzigingspercentage over een bepaalde periode (bijvoorbeeld een maand, een kwartaal, een periode van vijf jaar) wordt herrekend alsof de onderliggende trend zich gedurende exact een jaar voltrokken zou hebben. Dat verhoogt de vergelijkbaarheid van wijzigingspercentages die betrekking hebben op periodes van ongelijke duur.

Jaar-op-jaar

Procentuele wijziging ten opzichte van dezelfde periode een jaar eerder. Het eerste kwartaal van 2004 wordt bijvoorbeeld vergeleken met het eerste kwartaal van 2003.

Junk bond

Lening van zeer lage kredietkwaliteit. Daardoor is ook de rating zeer laag, voor zover er al een rating is. Ook minder goede debiteuren kunnen leningen uitgeven, maar zullen de kandidaat-investeerder in ruil voor het hogere debiteurenrisico een extra vergoeding moeten bieden, bijvoorbeeld onder de vorm van een hogere coupon.

K

Kapitaalmarkt

Vormt samen met de geldmarkt de financiële markten. Beide begrippen zijn echter niet nauw afgelijnd. De kapitaalmarkt heeft in hoofdzaak betrekking op langlopende financiële activa, dit wil zeggen instrumenten die bij uitgifte een looptijd hebben van meer dan een jaar. Daaronder vallen onder meer de aandelen- en obligatiemarkt.

Kapitaalmarktrente

Rente op de kapitaalmarkt. Rente op leningen met een relatief lange looptijd. Synoniem voor lange rente. Deze rente wordt vooral beïnvloed door de verwachtingen over de ontwikkeling van de inflatie. Het gaat niet om één rentetarief, maar om het geheel van rentes die betrekking hebben op kapitaalmarktinstrumenten.

Kapitaalrekening van de betalingsbalans

Het onderdeel van de betalingsbalans dat een weergave is van de invoer en uitvoer van vermogen onder de vorm van internationale investeringen, beleggingen en krediettransacties.

Kapitalisatie

Oprenten via de formule van de samengestelde interest. Inkomsten worden niet uitgekeerd, maar herbelegd in hetzelfde financieel actief. Met kapitalisatie kan men ook de marktkapitalisatie van een aandeel of een markt bedoelen.

Kapitalisatie-aandelen

Een beleggingsfonds kan distributie-aandelen of kapitalisatie-aandelen uitgeven. Bij distributie-aandelen worden bepaalde inkomsten die de beleggingsvennootschap geïncasseerd heeft, meestal dividenden of rente, periodiek uitgekeerd onder de vorm van een dividend. Bij kapitalisatie-aandelen worden deze inkomsten niet uitgekeerd, maar herbelegd. Beide soorten aandelen kunnen naast elkaar bestaan.

Kerninflatie

Het cijfer van inflatie waarbij geen rekening is gehouden met productcategorieën waarvan de prijzen sterk kunnen schommelen, zoals energie en agrarische producten. Omdat deze

maat voor inflatie stabiel is dan het totale inflatiecijfer, geeft het een beter zicht op de ontwikkeling van het algemene prijspeil.

Keuzedividend

Een dividenduitkering waarbij de ontvanger kan kiezen tussen een uitkering in geld of in aandelen (stockdividend). Meestal is de uitkering in aandelen 10 % tot 15 % interessanter dan in geld. Het is een verkapte vorm van kapitaalverhoging en kan dus aanleiding geven tot verwatering van het dividend.

Klasse

Alle optieseries of futures op een bepaalde onderliggende waarde met dezelfde handelseenheid vormen tezamen een klasse. Alle optieseries met dezelfde handelseenheid op het aandeel Heineken vormen tezamen een klasse, alle futures op de Bel20-index of op de AEX-index vormen tezamen ook een klasse.

Klikfondsen

Beleggingsfondsen met kapitaalbescherming, ook wel gegarandeerde indexfondsen genoemd. Beveks met een vaste looptijd die op de eindvervaldag minstens de terugbetaling van het initiële investeringsbedrag garanderen, zij het voor kosten en in de munt van uitgifte. Het beleggingsresultaat op de eindvervaldag is gekoppeld aan de ontwikkeling van een beursindex of aan de koersontwikkeling van een korf aandelen. Het aantal structuren en berekeningswijzen is zeer uiteenlopend. De meest eenvoudige is dat de opbrengst gelijk is aan de stijging van de referentie-index over de looptijd van de bevek. Er kunnen evenwel ook tussentijdse evaluatiedata ingelast worden, maximumgrenzen ingebouwd of coëfficiënten toegepast (x % van de stijging wordt uitbetaald). Ook digitale (het rendement is x % of y %, naargelang de index al dan niet met minstens z % is gestegen) of 'best of' structuren (het rendement is gekoppeld aan de best-presterende van x verschillende indices) zijn mogelijk. In sommige formules wordt de kapitaalbescherming uitgebreid met een gegarandeerd minimumrendement.

Koers

De waarde van een effect op een bepaald moment. Koersen van effecten zijn variabel.

Koersgevoelige informatie

Informatie over een onderneming, haar activiteiten en de daarmee behaalde resultaten die van invloed kan zijn op de koersontwikkeling van het aandeel. De omgang met koersgevoelige informatie is aan wettelijke regels gebonden.

den. De Commissie voor Bank-, Financie- en Assurantiewezen (CBFA) houdt in België toezicht op de naleving van deze regels. In Nederland is dat de Autoriteit Financiële Misbruik van koersgevoelige informatie is strafbaar.

Koersrisico

Het risico dat een belegger loopt dat zijn effectenbezit een voor hem negatieve ontwikkeling laat zien.

Koers-winstverhouding (K/W)

Wellicht het meest populaire criterium om aandelen en aandelenmarkten te waarderen. Deze maatstaf wordt berekend door de koers van het aandeel te delen door de winst per aandeel. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de historische en de prospectieve koerswinstverhouding. Bij de eerste wordt de winst over het laatst gepubliceerd boekjaar of de laatste vier kwartalen (in ieder geval de laatst gekende) als basis genomen, bij de tweede de verwachte winst over het lopende boekjaar of de volgende twaalf maanden (in ieder geval de eerste voorspelling). Deze eenvoudige maatstaf moet evenwel met de nodige omzichtigheid gebruikt worden. Zo moet het gebruikte winstcijfer representatief zijn voor de toekomst. Daarom moet de courante nettowinst gebruikt worden, na belastingen en zonder rekening te houden met eenmalige en uitzonderlijke boekingen. Jaren van een uitzonderlijk sterke of zwakke conjunctuur zijn niet representatief, zeker niet voor cyclische aandelen*. Representatief houdt ook in dat het bedrijf een zekere maturiteit moet hebben bereikt. Dit verklaart de beperkte bruikbaarheid van de K/W bij groeiaandelen.

Koopkrachtpariteit

Geeft de verhouding weer tussen de hoeveelheid van de eigen munt en hoeveelheid van een vreemde munt die nodig zijn om eenzelfde korf van goederen en diensten te kopen. De samenstelling van die korf is daarbij uiteraard een belangrijke determinant van het resultaat. Volgens de theorie van de koopkrachtpariteit moet de wisselkoers een weerspiegeling zijn van het relatief peil van de prijzen in de betrokken landen. Als de wisselkoers daarvan zou afwijken, zou er in theorie immers onmiddellijk een goederenarbitrage ontstaan.

Korte rente

Rente op de geldmarkt. Wordt gebruikt voor leningen met een relatief korte looptijd (1 tot 12 maanden). Synoniem voor geldmarktrente. Deze rente wordt in belangrijke mate beïnvloed door de centrale bank. Het gaat niet om

één rentetarief, maar om het geheel van rentes die betrekking hebben op geldmarktinstrumenten.

Krach

Een scherpe, onverwachte daling van de beurskoersen die gewoonlijk gepaard gaat met paniek. Beruchte beurskrachs waren er in de oktobermaanden van 1929 en 1987.

Kwartaal-op-kwartaal

Procentuele wijziging ten opzichte van het vorige kwartaal. Het eerste kwartaal van 2004 wordt bijvoorbeeld vergeleken met het vierde kwartaal van 2003.

L

Laatprijs

De prijs die 'de markt' wil ontvangen voor de verkoop van een bepaald effect.

Lange rente

Rente op de kapitaalmarkt. Wordt gebruikt voor leningen met een relatief lange looptijd. Synoniem voor kapitaalmarktrente. Deze rente wordt vooral beïnvloed door de verwachtingen over de ontwikkeling van de inflatie. Het gaat niet om één rentetarief, maar om het geheel van rentes die betrekking hebben op kapitaalmarktinstrumenten.

Langlopende optie

Opties met een looptijd van langer dan een jaar. Op de optiebeurs van Euronext.liffe verhandelt men opties met een maximale looptijd van vijf jaar.

Laten

Het afgeven van prijzen waartegen men effecten wil verkopen. Laten is het tegenovergestelde van bieden.

LCH.Clearnet S.A.

Clearingorganisatie voor de transacties op de markten van Euronext. LCH.Clearnet Ltd is de clearingorganisatie voor transacties op de markt van Euronext.liffe Londen.

Lead manager

De bank die de leiding heeft binnen het syndicaat van banken dat een emissie begeleidt. De lead manager, ook wel syndicaatsleider genoemd.

Leveringskosten

De kosten die een bank/broker berekent voor de levering van de onderliggende waarde bij uitoefening van een optie.

Leveringsmaand

Een term uit de termijnhandel. De maand(en) waarin de fysieke levering van de onderliggende waarde of de cash settlement van het termijncontract kan plaatsvinden. De leveringsmaand is vergelijkbaar met de afloopmaand bij opties.

Light-futures

Op de optiebeurs van Euronext.liffe Amsterdam zijn er light-futures in de notering op de AEX-index. Deze futures hebben een onderliggende waarde die 1/10 is van de index.

Light-opties

Op de optiebeurs van Euronext vindt verhandeling plaats van light-opties op de AEX-index, die een onderliggende waarde hebben die 1/10 is van de index. Vanwege de geringere benodigde investering zijn light-opties vooral interessant voor de belegger met bescheiden financiële middelen.

Lijn

Kan verschillende betekenissen hebben afhankelijk van de context. Bij OLO's vormt elke categorie van OLO's met dezelfde rentevoet en dezelfde vervaldag één lijn. OLO's van een zelfde lijn kunnen op verschillende tijdstippen zijn uitgegeven, dus met verschillende uitgifteprijsen, afhankelijk van de marktomstandigheden bij uitgifte, maar zijn onderling vervangbaar (fungibel) in de handel op de secundaire markt. In een beleggingsportefeuille heeft elke lijn betrekking op de totale positie in een bepaald effect. Een sterk gediversifieerde portefeuille kan enkele honderden lijnen bevatten.

Limiet

De maximale koopprijs of de minimale verkoopprijs. Koop- en verkooporders zijn op te geven met of zonder limiet.

Limietorder

Een effectenorder met een door de opdrachtgever bepaalde maximumkoopprijs of mi-

nimumverkoopprijs. Een gelimiteerde order mag men uitsluitend uitvoeren tegen de opgegeven limiet (of beter).

Lineaire obligatie

Zie OLO.

Lions

Een obligatie waarbij de houder de rente niet in geld maar in de vorm van nieuw uit te geven aandelen krijgt uitgekeerd. Lions staat voor Leveraged Income Obligations via New Shares. Dit type obligatie is betrekkelijk zeldzaam.

Liquideren

Het (gedwongen) verminderen van een positie in effecten. Een clearingorganisatie, bank/broker kan dit afdwingen als een belegger bijvoorbeeld niet aan zijn marginverplichtingen kan voldoen.

Liquiditeit

De concrete betekenis hangt af van de context. Het kan een synoniem zijn voor cashbeleggingen, d.w.z. middelen die bijna onmiddellijk opvraagbaar zijn. In bedrijfsfinanciering is het de mate waarin een onderneming aan haar betalingsverplichtingen op korte termijn kan voldoen. Een aandeel of markt is liquide als er voldoende handel optreedt. Daarvoor zijn een groot aantal marktpartijen en zeer frequente transacties van redelijke omvang nodig. In een illiquide markt riskeert een koper of een verkoper 'zijn eigen koers te maken', d.w.z. dat zijn order de prijsvorming op een zichtbare wijze beïnvloedt.

Liquide markt

Een markt met een hoge omzet. In een liquide markt kan men aan- en verkooporders uitvoeren zonder grote invloed op de prijs. Een belegger heeft belang bij een zo liquide mogelijke markt.

Lock-up-regeling

Een regeling die bepaalt dat bestaande aandeelhouders van nieuw beursgenoteerde ondernemingen hun aandelen gedurende een bepaalde periode (meestal zes maanden) na de introductie niet mogen verkopen.

Long hedge

Het hedgen of afdekken van een positierisico door het innemen van een kooppositie.

Long-positie

Een belegger neemt een long-positie in wanneer hij een bepaald actief bezit of een optie

heeft om het te verwerven. Hij zal dus een positief beleggingsresultaat halen als het onderliggende effect in waarde stijgt. Het tegengestelde is een short-positie. Zie ook hedge fonds en hausse.

Looptijd

Opties en futures hebben een bepaalde maximumlevensduur, de zogeheten looptijd.

Lopende rekening van de betalingsbalans

Het onderdeel van de betalingsbalans dat de handel in goederen en diensten, inkomen (uit arbeid, investeringen en beleggingen) en transferbetalingen (schenkingen) gedurende een bepaalde periode weergeeft. Er is een overschot op de lopende rekening wanneer de export de import overtreft, of m.a.w. wanneer de ontvangsten uit het buitenland ten gevolge van handel in goederen of diensten of van transferbetalingen groter zijn dan de betalingen aan het buitenland ten gevolge van die handel of van transferbetalingen.

Loting

Een lotingsysteem bepaalt welke schrijver van een optie een aanwijzing krijgt om bij uitoefening de onderliggende waarde te leveren dan wel af te nemen.

Ook kan loting bepalen welke obligatiehouders in welk jaar een deel van de hoofdsom krijgen afgelost of wie een premie ontvangt (bij premieobligaties).

M

M1

Geldhoeveelheid in enge zin. Omvat al het chartaal geld (bankbiljetten en munten) en het giraal geld (tegoeden op zichtrekening). Zie ook M2 en M3

M2

Geldhoeveelheid in ruime zin. Omvat M1, aangevuld met de tegoeden op termijnrekeningen op hoogstens één jaar. Zie ook M3.

M3

M2, vermeerderd met de spaartegoeden op meer dan één jaar. Door het sturen van de

geldhoeveelheid beschikt de centrale bank over een instrument om monetair te versoepelen of monetair te verstrakken.

Mandje

Pakket van verschillende aandelen die men gezamenlijk verhandelt. Een mandje kan bijvoorbeeld het pakket aandelen zijn waaruit een index is samengesteld.

Mandjeshandel

De handel in mandjes aandelen. Mandjeshandel kan dienen ter afdekking van posities in indexopties en futures.

Mantel

Een van de delen van een fysiek aandeel of obligatie. Op de mantel staan de belangrijkste gegevens vermeld zoals de naam van de onderneming, de nominale waarde van het stuk enzovoort. Op een apart aan de mantel gehechte pagina geeft men de dividendbewijzen of rentecoupons aan.

Margin

Zie dekkingseis.

Margin call

Een bank/broker kan van zijn klanten extra dekking eisen voor een aangegane positie. Dit gebeurt wanneer de koersen zich in een voor de positie ongunstige richting bewegen. Bij het niet nakomen van de margin call kan men de positie eventueel gedwongen verminderen.

Marktkapitalisatie

De beurswaarde van een bedrijf of van alle bedrijven uit een index. De beurswaarde van een bedrijf is gelijk aan de beurskoers van het aandeel vermenigvuldigd met het aantal uitstaande aandelen.

Marktorder

Een order om zo snel mogelijk effecten te kopen of te verkopen zonder een prijslimiet, dus zonder maximumprijs voor een kooporder of zonder minimumprijs voor een verkooporder. Een marktorder noemt men ook wel bestens-order.

Mercurius

De Romeinse god van de handel en de betekening van de zwendel staat symbool voor de handel in het algemeen en de beurshandel in het bijzonder. Als symbool van de beurshandel is de beeltenis van Mercurius terug te vinden in de beursgebouwen van veel landen.

Midkap

Het middensegment van de effectenbeurs van Euronext. Dit zijn aandelen met een geringere marktkapitalisatie en een geringere effectieve omzet dan de hoofdfondsen. De Next150-index is de barometer voor de op de effectenbeurs van Euronext genoteerde ondernemingen in het middensegment.

De Amsterdam Midkap-index (AMX-index) geeft het koersverloop van de in Nederland genoteerde ondernemingen in het middensegment weer; de 25 meest op de beurs omgezette aandelen ná de 25 aandelen die deel uitmaken van de AEX-index.

Monetair versoepelen

Het verlagen van de beleidsrente of het verhogen (van de groei) van de geldhoeveelheid (M3) door de centrale bank. Dat vertaalt zich in lagere financieringskosten voor commerciële banken om leningen te verstrekken. Door die lagere interestlasten zouden ondernemingen en gezinnen hun bestedingen moeten opvoeren en op die manier de economische groei ondersteunen. Is het tegengestelde van monetair verstrakken.

Monetair verstrakken

Het verhogen van de beleidsrente of het beperken (van de groei) van de geldhoeveelheid (M3) door de centrale bank. Dat vertaalt zich in hogere financieringskosten voor commerciële banken om leningen te verstrekken. Door de hogere interestlasten zouden ondernemingen en gezinnen hun bestedingen moeten beperken en op die manier de economische groei afkoelen. Is het tegengestelde van monetair versoepelen.

Monetair fonds

Synoniem voor geldmarktfonds.

N

Nationale rekeningen

Een soort van nationale boekhouding, die de relaties weergeeft tussen productie, inkomen en bestedingen. De nationale rekeningen zijn een weerslag van de economische activiteit in een land. Ze geven een beeld van het BBP en

het nationaal inkomen van een land en de verdeling ervan over consumptie door gezinnen, investeringen, invoer, uitvoer en overheidsbestedingen.

Neerwaarts risico

Het risico van premieverlies bij opties wanneer de markt zich in een tegengestelde richting beweegt. Eén van de belangrijkste kenmerken van een long-positie in opties is dat het neerwaarts risico beperkt blijft tot de betaalde premie. De winstmogelijkheden zijn daarbij, binnen de afgesproken tijdsperiode, vrijwel onbeperkt.

Netto-actief

Het eigen vermogen. Dat zijn alle bezittingen van het bedrijf tegen de waarde zoals ze geboekt staan, plus de schuldvorderingen, min de schulden.

Netto-uitvoer

Saldo van de handelsbalans.

Nettowinst per aandeel

De totale winst van de onderneming gedeeld door het aantal aandelen.

Next150-index

De door Euronext ontwikkelde en berekende index waarin de 150 ondernemingen zijn opgenomen die wat betreft marktkapitalisatie direct volgen op de Euronext 100. Dit is het midkapsegment van de effectenbeurzen van Euronext. In februari, mei, augustus en november vindt in een herweging plaats van de Next150. De weging van een individueel aandeel kan niet meer dan 10 % bedragen. Men gebruikt de Next 150 op dit moment alleen als benchmark.

NextTrack

Het marktsegment van Euronext waarin de handel in trackers plaatsvindt.

Nikkei-index

De door de financiële krant Nihon Keizai Shimbun ontwikkelde en berekende graadmeter van de Japanse effectenmarkt. De Nikkei Stock Average-index is samengesteld uit de 225 meest actieve aandelen van de effectenbeurs van Tokio. De Nikkei-index ziet men als de belangrijkste Aziatische beursbarometer.

Nominaal

Kan verschillende betekenissen hebben afhankelijk van de context. Het nominale rendement (bijvoorbeeld de nominale rente) is het

rendement inclusief inflatie. Van het nominale rendement moet de inflatie afgetrokken worden om tot het reële rendement te komen. In verband met de waarde van een effect is het de waarde die op het effect is vermeld. Het effect kan echter tegen een andere prijs verhandeld worden, afhankelijk van vraag en aanbod.

Nominale effectieve wisselkoers

Zie effectieve wisselkoers.

Nominale rente

De rente inclusief inflatie. Zie ook nominaal.

Nominale waarde

De waarde die vermeld staat op een waardepapier zoals een aandeel of een obligatie. Bij een aandeel zal de actuele beurswaarde over het algemeen aanzienlijk hoger liggen dan de nominale waarde.

Notering

De koers zoals totstandgekomen op de geregeerde markt.

NSC

Nouvelle Système de Cotation. Het elektronische handelssysteem dat in gebruik is voor de effectenhandel van Euronext. Het Nouvelle Système de Cotation geldt als een toonaangevend handelssysteem en is in gebruik bij effectenbeurzen op zes continenten.

NTS-systeem

New Trading Systeem, vervangt het CATS-systeem op de Brusselse beurs. Dankzij dit systeem verloopt de effectenhandel op de Brusselse beurs sinds 1996 volledig elektronisch.

Nulcouponobligatie

Een obligatie die men uitgeeft onder de nominale waarde en die geen rente uitkeert. Op de aflossingsdatum keert men de nominale waarde uit, het verschil tussen uitgifteprijs en nominale waarde is het rendement. Nulcouponobligaties noemt men ook wel discontoleningen of zero bonds.

O

OBA

Voluit 'Openbaar Bod tot Aankoop van aandelen'. Tijdens een bepaalde periode is de bieder bereid om alle aandelen van een bedrijf tegen de vastgestelde voorwaarden te kopen. Wordt meestal gelanceerd in het kader van een fusie of met de bedoeling een aandeel van de beurs te schrappen. Staat tegenover OBV.

OBV

Voluit 'Openbaar Bod tot Verkoop van aandelen'. Wordt meestal gelanceerd in het kader van een kapitaalverhoging of met de bedoeling een nieuwe onderneming op de beurs te brengen. Staat tegenover OBA.

Obligatie

Een effect in de vorm van een schuldbewijs. Door uitgifte van een obligatie kan de uitgevende instelling vreemd vermogen aantrekken voor bijvoorbeeld investeringen. Een obligatie geeft recht op (meestal) een vaste rente en op terugbetaling van de hoofdsom aan het einde van de looptijd. Obligaties kennen geen stemrecht en geven ook geen eigendomsrecht in de uitgevende instelling. Uitgevers van obligaties zijn ondernemingen, publieke instellingen en landelijke- en lokale overheden. Er bestaan verschillende soorten obligaties met elk een eigen kenmerk: nulcoupon-, winstdelende-, achtergestelde-, converteerbare-, premieobligaties et cetera. De verhandeling van obligaties gebeurt op de effectenbeurzen van Euronext.

Obligatiefonds

Beveks die vooral in obligaties en ander vastrentend papier beleggen. Het aanbod is zeer verscheiden. Er zijn obligatiefondsen die ruim gespreid zijn over verschillende munten en fondsen, er zijn er die slechts in één of een beperkt aantal munten beleggen, fondsen die uitsluitend in bedrijfsobligaties of in converteerbare obligaties beleggen, fondsen met uitsluitend langlopende of kortlopende obligaties,... De specifieke beleggingspolitiek van elk fonds wordt uiteengezet in een prospectus.

Obligatiekoers

De koers van een obligatie stijgt als de rente daalt en andersom. De obligatiekoers is afhankelijk van de looptijd, het couponrendement, de kwaliteit van de debiteur en de marktomstandigheden.

Obligaties met warrant

Gewone obligaties waaraan een effect (de warrant) is verbonden dat aan de houder het recht geeft om binnen een vooraf bepaalde periode en tegen vooraf vastgestelde voorwaarden in te tekenen op één of meer aandelen van dezelfde onderneming. Obligatie en warrant worden apart verhandeld en genoteerd op de beurs. Dat is meteen het verschil met een converteerbare obligatie. Bij conversie houdt de converteerbare obligatie op een obligatie te zijn en wordt ze een aandeel. Bij de uitoefening van de warrant verwerft de houder een aandeel en blijft de obligatie doorlopen.

Officiële Prijscourant (OPC)

Een dagelijkse publicatie van Euronext Amsterdam die de gehandelde prijzen (noteringen) en volumes vermeldt van alle op de markten van Euronext Amsterdam verhandelde producten.

OLO

Voluit 'Obligation Linéaire - Lineaire Obligatie'. Obligaties met gestandaardiseerde kenmerken uitgegeven door de Belgische Staat, die via veilingen worden geplaatst bij institutionele beleggers. Met deze emissietechniek combineert men een regelmatige uitgiftekalender (in functie van de behoeften van de Staat) met de wensen van de markt om voldoende liquiditeit in de secundaire markt te garanderen. Te frequente emissies houden immers het risico in dat het geplaatst volume per emissie beperkt blijft, wat de verhandelbaarheid op de secundaire markt niet ten goede zou komen. Daarom verkiest men een beperkt aantal emissies van grotere omvang. Daartoe worden lijnen gecreëerd.

Omega

De Griekse letter delta meet met hoeveel euro de waarde van een optie wijzigt als de waarde van het onderliggende met 1 euro verandert. De Griekse letter omega meet de procentuele wijziging in de waarde van de optie bij een koerswijziging met 1 % van het onderliggende. Omega zegt dus meer iets over de hefboomwerking van de optie.

Onderhandse emissie

Bij een onderhandse emissie benadert men potentiële beleggers gericht. Het is niet mogelijk om openbaar in te schrijven op de emissie. Via een onderhandse emissie plaatst men de effecten uitsluitend bij institutionele beleggers.

Onderliggende waarde

Een product waarop men een optie of een future verhandelt. Voorbeelden zijn: aandelen, een index, valuta, (edel)metaal of een bulkgoed (commodity) zoals aardappelen, graan of goud.

Onderweging

Bewuste keuze of actieve positie om in een beleggingsportefeuille een effect, sector, land of munt een kleiner belang te geven dan het relatieve belang ervan in de benchmark van de portefeuille. Het is de uitdrukking van de verwachting dat het effect in de komende tijd slechter zal presteren dan het marktgemiddelde. Het tegendeel is overweging. Zie ook baisse en short-positie.

Ongedekt schrijven

Schrijven van een colloptie zonder dat men de onderliggende waarde in bezit heeft. Dit kan aanzienlijke (financiële) risico's met zich brengen. Ongedekt schrijven noemt men ook wel naakt schrijven. Schrijven van een putoptie is altijd ongedekt.

Open buy

Engelse term voor een openingskoop (zie openingskoop).

Open bewaarneming

Open bewaarneming houdt in dat de bank naast het bewaren van de effecten in een depot tevens bevoegd is alle andere handelingen te verrichten die samenhangen met effectenbezit.

Open end

Een open endbeleggingsfonds bestaat uit een variabele hoeveelheid uitgegeven aandelen. Desgewenst is het aandelenkapitaal uit te breiden of in te krimpen. Bij een groot aanbod van de eigen aandelen kan de fondsbeheerder tot inkoop ervan besluiten om zodoende de koers te steunen.

Open interest

Het totale aantal openstaande optiecontracten op een bepaald moment.

Open sell

Engelse term voor een openingsverkoop (zie openingsverkoop).

Openbare emissie

Een uitgifte van aandelen of obligaties waarbij particuliere- en institutionele beleggers vrij

kunnen inschrijven. Een openbare emissie is het tegenovergestelde van een onderhandse emissie.

Openingskoop

Een transactie waarbij de belegger een effect koopt of een positie opent. Een daaropvolgende verkoop van hetzelfde effect heet een sluitingsverkoop. De eerder aangegeven positie draait men terug ('sluit men'). Bij de optiehandel spreekt men doorgaans van een open buy.

Openingskoers

De eerste koers van een effect op een handelsdag.

Openingsverkoop

Openingstransactie waarbij de belegger 'short' gaat. Bij de optiehandel spreekt men meestal van een open sell.

Oprichters aandelen

Aandelen die men uitkeert aan personen die zich bij de oprichting van de uitgevende onderneming verdienstelijk hebben gemaakt. Oprichters aandelen geven geen stemrecht, maar wel recht op een winstdeling.

Optie

Een contract waarbij de verkoper (of schrijver) aan de koper (houder) het recht verleent om gedurende een bepaalde periode (de looptijd) of op een bepaald moment een bepaalde hoeveelheid (omvang van het contract) van een actief (de onderliggende waarde) te kopen (bij een call) of te verkopen (bij een put) tegen een bij het sluiten van het contract overeengekomen prijs. Tegenover het recht van de koper staat de plicht voor de verkoper tot leveren (bij een calloptie) of tot opnemen (bij een putoptie). Voor het aangaan van deze verplichting ontvangt de schrijver een vergoeding, de optiepremie. De verplichting vervalt als de koper zijn recht niet uitoefent. Men maakt het onderscheid tussen opties van het Europese type, waarbij de koper zijn recht alleen kan uitoefenen op de vervaldag van het contract, en opties van het Amerikaanse type, waarbij de koper zijn recht gedurende de gehele looptijd van het contract kan uitoefenen. Er bestaan optiecontracten op individuele aandelen, beursindices, obligaties, deviezen, goud, olie,...

Optieovereenkomst

Voordat een belegger in opties kan gaan handelen moet hij een optieovereenkomst sluiten met een bank/broker.

Optiepremie

De prijs van een optie. De optiepremie bestaat uit de intrinsieke waarde plus de tijd- en verwachtingswaarde.

Orderboek

De algemene benaming voor een administratief systeem waarin men gelimiteerde orders waarvan uitvoering (nog) niet mogelijk is, centraal beheert en indien mogelijk alsnog uitvoert.

OTC

Een aandeel dat niet is geregistreerd en wordt verhandeld op een georganiseerde beurs. Effectenhandel die niet plaatsvindt op een beursvloer, maar via de telefoon of computernetwerk. Vaak kleine aandelen van kleine bedrijven die nog niet voldoen aan de eisen van de New York Stock Exchange, maar ook bedrijven die wel aan deze eisen voldoen, kiezen ervoor om te blijven bij de over-the-counter handel. Ook de OTC-handel is gereguleerd door de NASD. Het verschil met de pinksheets is de aanwezigheid van een strakkere regelgeving en van meer marktmakers die zich aan bepaalde regels moeten houden.

Out-of-the-money optie

Een calloptie is 'out of the money' als de uitoefenprijs sterk boven de actuele koers van het onderliggende actief ligt. Voor een putoptie is dat in het omgekeerde geval, namelijk als de uitoefenprijs sterk onder de actuele prijs van het onderliggende ligt. De kans van uitoefening wordt bijzonder klein, zodat de optie stilaan waardeloos wordt. Zie ook 'at the money' en 'in the money'.

Outperformance

Engelse term voor een beleggingsresultaat dat beter is dan dat van de benchmark. Tegengestelde van underperformance.

Outperformance fee

Bij het vastleggen van een beheersmandaat voor een beleggingsportefeuille kan overeengekomen zijn dat de beheerder een bepaald percentage van de outperformance als beloning ontvangt. De outperformance moet zich dan wel gerealiseerd hebben en eventueel periodes van underperformance compenseren.

Outperformer

Aandeel of sector waarvan verwacht wordt dat het beter zal presteren dan het markt- of sectorgemiddelde. Zie ook actief beheer.

Output gap

Engelse term voor BBP-kloof.

Outsourcing

Het uitbesteden van werkzaamheden die niet tot de kernactiviteit van een onderneming behoren zoals personeelsadministratie, het schoonmaken, de catering of het onderhoud van de computersystemen en de software.

Over the counter (OTC)

De Engelse term voor effectentransacties tussen professionele marktpartijen onderling en waarvan aanbod en handel niet op een centrale gereguleerde marktplaats, de beurs, gebeuren. Ook de afwikkeling van deze transacties (clearing) kan men onderling afspreken.

Overgenomen emissie

Een emissie waarbij het begeleidende syndicaat het plaatsingsrisico overneemt van de uitgevende instelling.

Overnamebod

Een openbare bod tot overname (OAB) van (een deel van) het aandelenkapitaal van een onderneming. Een overnamebod kan vriendelijk of vijandig zijn, ofwel met of zonder instemming van het bestuur en de Raad van Bestuur van de over te nemen onderneming. De aandeelhouders dienen uiteraard wel akkoord te gaan met het overnamebod door het aanmelden van hun aandelen bij de biedende partij.

Overtekenen

Een emissie waarvoor meer belangstelling is dan er stukken zijn, noemt men overtekend.

Overweging

Bewuste keuze of actieve positie om in een beleggingsportefeuille een effect, sector, land of munt een groter belang te geven dan het relatieve belang ervan in de benchmark van de portefeuille. Het is de uitdrukking van de verwachting dat het effect in de komende tijd beter zal presteren dan het marktgemiddelde. Het tegendeel is onderweging. Zie ook hausse en long-positie.

P**Pandbrief**

Pandbrieven zijn obligaties uitgegeven door een (hypotheek)bank om de verstrekking van hypothecaire leningen mee te financieren. Er is sprake van doorlopende uitgifte en de pandbrieven zijn ook doorlopend verhandelbaar. Een variant zijn rente-indexpandbrieven waarbij de rentevergoeding meebeweegt met een rente-indexcijfer.

Pari (tegen)

Prijs of koers gelijk aan de nominale uitgifteprijs, uitoefenprijs of intrinsieke waarde (afhankelijk van de context). In andere gevallen spreekt men over 'boven pari' en 'onder pari'.

Parikoers

Een koers van 100 % van de nominale waarde.

Pariteit

Een optie noteert pariteit als de uitoefenprijs plus de premie van een optie gelijk zijn aan de koers van de onderliggende waarde. Een calloptie met uitoefenprijs van 25 euro en een premie van 2,50 euro noteert pariteit als de onderliggende waarde 27,50 euro noteert.

Participatiebewijs

Een bewijs dat recht geeft op een gedeelte van een gemeenschappelijk effectendepot.

Passief beheer

Ander woord voor indexmatig beheer.

Passiva

In algemene zin heeft het betrekking op alle financiële verplichten die men heeft en die op korte of lange termijn moeten worden vergoed. In boekhoudkundige zin heeft het betrekking op de oorsprong van de middelen van een bedrijf. Men maakt daarbij het onderscheid tussen de eigen middelen of het eigen vermogen, ook wel boekwaarde of netto-actief genoemd (kapitaal, reserves,...), en de vreemde middelen (schulden op korte en lange termijn,...). Alle passiva samen vormen het passief op de balans van de onderneming. Passief is altijd gelijk aan actief. Zie ook activa.

Pay-out ratio

Een breuk met in de teller de nettowinst per aandeel en in de noemer de uitgekeerde winst

per aandeel (=dividend). Een pay-out van 1 betekent dat de volledige winst wordt uitgekeerd.

P/E

Engelse afkorting voor Price/Earnings. Synoniem voor koerswinstverhouding.

PEG-ratio

Voluit 'Price/Earnings-to-Growth-ratio'. Daarin wordt de Price/Earnings (P/E) of koerswinstverhouding (K/W) van een aandeel afgezet tegenover de verwachte langetermijngroei van de winst per aandeel. Het is een poging om de K/W te corrigeren voor de langetermijngroei en laat toe om bedrijven met verschillende groeiritme met elkaar te vergelijken. Voor bedrijven met een hoge groeiverwachting ligt de K/W doorgaans immers hoger, omdat beleggers bereid zijn er meer voor te betalen. Deze maatstaf is vooral populair bij het vergelijken van groei-aandelen.

Pensioenspaarfondsen

Speciaal voor het pensioensparen opgerichte fondsen die het kapitaal beleggen op de wijze die de wet voorschrijft: ten minste 30 procent in Belgische aandelen en maximum 10 procent in buitenlandse aandelen.

Pensioensparen

Maakt het mogelijk een kapitaal of inkomen te vormen tegen het einde van de actieve loopbaan. Een deel van de jaarlijks gespaarde som is fiscaal aftrekbaar: de staat doet u een belastingvermindering van 30 % tot 40 % op de gestorte bedragen cadeau. U spaart voor later en de fiscus betaalt er alvast een deel van terug.

Performance

Engels voor beleggingsresultaat. Zie ook return.

Perpetuele leningen

Obligaties met een eeuwigdurende looptijd en een vaste coupon. De hoofdsom wordt dus in principe nooit terugbetaald. Houders kunnen hun obligatie wel te gelde maken in de secundaire markt.

Pink sheet

Dagelijks gepubliceerde lijst van minder bekende over-the-counter aandelen.

Plain vanilla

Letterlijk: gewoon vanille. Een Amerikaans-Engelse uitdrukking voor de meest simpele variant van een (beleggings)product. Net zoals

een plain vanilla ijsje een heel gewoon ijsje is, zo is bijvoorbeeld een plain vanilla optie een standaard call- of putoptie.

Potentiële groei

De groei van het BBP die mogelijk is bij een normale inzet van de productiecapaciteit. Zie ook BBP-kloof.

Preferente aandelen

Aandelen die een vast percentage dividend uitkeren voordat houders van gewone aandelen dividend ontvangen. Preferente aandelen noemt men ook wel 'prefs'. Er bestaan ook cumulatief preferente aandelen ('cumprefs').

Premie

De prijs van een optie. Deze prijs bestaat uit de intrinsieke waarde en de tijd- en verwachtingswaarde. De premie van een optie is uiteraard variabel. Boven de uitoefenprijs, uitgifteprijs of de intrinsieke waarde noteren of terugbetaald worden (afhankelijk van de context). Synoniem voor agio. Tegengestelde van discount.

Premie-obligatie

Een obligatie waaraan bij uitloting kans op een prijs in geld is verbonden. Meestal is er sprake van geen of alleen een relatief lage uitkering van rente. Uitgifte van premie-obligaties gebeurt vaak door instellingen met een meer ideëel of maatschappelijk karakter.

Price spread

Het gelijktijdig kopen en schrijven van opties van dezelfde klasse en afloopmaand, maar met verschillende uitoefenprijzen. Bij een combinatie van calls heeft de gekochte calloptie een lagere uitoefenprijs dan de geschreven; bij een combinatie van puts heeft de gekochte putoptie een hogere uitoefenprijs dan de geschreven.

Prijshoudend

Beursterm voor stabiele koersen.

Prijsinterval

Het minimumverschil waarmee de prijs van een effect mag veranderen. De prijsinterval bij aandelen is 0,01 euro en bij aandelenopties 0,05 euro.

Primaire markt

Emissiemarkt. Geld- of kapitaalmarkt waarin een nieuw effect wordt uitgegeven en aangeboden aan investeerders. De prijs van het

effect wordt bepaald door de emittent. Na uitgifte wordt het effect verhandeld op de secundaire markt.

Primair saldo

Het begrotingssaldo vóór betaling van de rentelasten op de staatsschuld.

Prioriteits aandelen

Prioriteits- of oligarchische aandelen geven bepaalde voordelen boven gewone aandelen, bijvoorbeeld een hoger dividend of meer invloed via het stemrecht tijdens een algemene vergadering van aandeelhouders. Het aandelenbelang van de oprichters of bestuurders van een onderneming bestaat vaak uit prioriteitsaandelen. Aangezien de houders van dit soort aandelen bij name bekend moeten zijn, staan zij opgenomen in het aandelenregister.

Privak

Een bevak die voornamelijk belegt in private equity en meer in het bijzonder in venture capital. Een privak belegt in jonge en beloftevolle ondernemingen die nood hebben aan risico-kapitaal en in ondernemingen die in afwachting van een beursgang een deel van hun aandelen bij privé-investeerders wensen onder te brengen. Beleggers mikken daarmee hoofdzakelijk op de realisatie van belangrijke meerwaarden bij een succesvolle beursintroductie (zie IPO) of bij een vooraf vastgelegde uitstapregeling. Om de liquiditeit van de portefeuille te verhogen kan een privak ook gedeeltelijk beleggen in reeds op de beurs genoteerde ondernemingen.

Private equity

Aandelen van niet-beursgenoteerde ondernemingen. Wordt meestal geassocieerd met venture capital.

Procentpunt

Een procent in absolute zin. Voorbeeld: Als de rente stijgt van 2 % naar 3 % komt er een procentpunt bij. Niet te verwarren met procent. In dit voorbeeld stijgt de rente met 50 procent. Zie ook basispunt.

Producentenvertrouwen

Een indicator die een weergave is van het vertrouwen en de verwachtingen van bedrijfsleiders in een bepaald land of regio over de ontwikkeling van de economie. Deze informatie wordt periodiek, meestal maandelijks, verzameld aan de hand van een gestandaardiseerde vragenlijst en bevat een aantal deelcomponenten die op een bepaalde manier worden geaggregeerd. Het producentenvertrouwen

wordt gebruikt als een voorspeller van de toekomstige investeringen van bedrijven en hun plannen om werknemers aan te werven. Daardoor vormt het voor bedrijven en de financiële markt een belangrijk element bij de inschatting van de ontwikkeling van de economische conjunctuur. Bekende indicatoren van producentenvertrouwen zijn de Duitse IFO en de Amerikaanse ISM. Zie ook consumentenvertrouwen.

Prof-transacties of trades

Transacties tussen professionele marktpartijen die niet via de reguliere schermenhandel plaatsvinden. Dergelijke transacties voldoen aan de standaardcontractspecificaties van de optiebeurs van Euronext Amsterdam, hebben een minimumomvang van 250 contracten en kennen afwikkeling door LCH.Clearnet S.A.. Prof Trades zijn alleen bedoeld voor professionele marktpartijen. Prof Trades zijn enigszins vergelijkbaar met over the counter (OTC) transacties. Het verschil is de afwikkeling die bij een Prof Trade altijd via LCH.Clearnet S.A. verloopt.

Prolongatielening

Een lening met een looptijd van een maand met als onderpand aandelen of obligaties. Een prolongatielening is met telkens een maand te verlengen. Over een prolongatielening berekent men de zogeheten prolongatierente, die doorgaans hoger is dan het geldende marktrentetarief.

Prospectief

Betrekking hebbend op een volgende periode, meestal een jaar. Het kan gaan om de volgende twaalf maanden of het lopende of volgende boekjaar. Essentieel is dat het gaat om een voorspelling. 'Historisch' heeft in deze context betrekking op de voorbije periode, met het laatst gekende of gepubliceerde cijfer.

Prospectus

Een onderneming die een beursnotering overweegt, is verplicht om een prospectus uit te geven dat voldoet aan de eisen van Euronext. In het prospectus staan onder meer gegevens over de onderneming en de aanstaande introductie. Geïnteresseerde beleggers kunnen zich door lezing van het prospectus een beeld vormen van de onderneming en de komende introductie.

Put

Een recht. Bij obligaties is een put het recht voor de houder om onder bepaalde omstandigheden de lening vervroegd te laten terug-

betalen. Bij opties en warrants is een put een verkoopoptie. De houder heeft het recht, maar niet de verplichting, om een onderliggend actief te verkopen tegen een vooraf vastgestelde prijs. De schrijver van de put heeft de plicht om dat actief te kopen wanneer de houder van de put erom vraagt. De houder van een putoptie zal zijn recht uitoefenen als de marktprijs lager is komen te liggen dan de uitoefenprijs. Gebeurt dat niet, dan loopt de optie waardeeloos af. Putopties kunnen worden gebruikt om de waarde van een aandeel of portefeuille te beschermen tegen koersdalingen. Het winstpotentieel voor de houder van een putoptie is maximaal gelijk aan de uitoefenprijs van het onderliggende actief. Zijn potentieel verlies is beperkt tot de betaalde premie. Voor de schrijver is het winstpotentieel beperkt tot de ontvangen premie. Zijn verlies is maximaal de uitoefenprijs.

Q

Quote

Engels voor: noteren. De quote is zowel de bied- als de laatprijs die de markt op een bepaald moment in een bepaald aandeel of een bepaalde serie door de markt biedt en laat. Als op een bepaald moment gedurende de handelsdag het aandeel XYZ 40,10 à 40,30 euro noteert dan is dat de actuele quote.

R

Rating

Een code om het debiteurenrisico van een emissie samen te vatten. Onafhankelijke ratingbureaus, waarvan Standard & Poor's en Moody's de belangrijkste zijn, proberen de kans in te schatten dat een emittent te kort zal schieten in het voldoen van zijn financiële verplichtingen. De hoogste debiteurenkwaliteit

heeft rating AAA (in woorden: 'uitstekend'), de laagste D (in woorden 'junk'). Daartussen liggen 20 klassen, waarvan 10 als beleggingswaardig ('Investment grade', van AAA t/m BBB-) worden beschouwd en 10 als speculatief (van BB+ t/m D). De ratings geven geen absolute garantie. Ze zijn een momentopname en tijdens de looptijd van een obligatie kan er veel gebeuren. Wanneer een bedrijf aan kredietwaardigheid inboet, zal de rating worden verlaagd. Daardoor zullen de nog lopende obligaties van het bedrijf die zijn uitgegeven met de vroegere, hogere rating in koers dalen op de secundaire markt, omdat beleggers een hogere risicopremie eisen.

Rebit

Veel bedrijven houden eraan het onderscheid te blijven maken tussen de gewone activiteiten en de uitzonderlijke resultaten. Daarom introduceren zij een post 'courante bedrijfswinst' of 'recurring EBIT' afgekort als rebit. Die onderverdeling wordt door de IFRS-normen niet voorzien omdat IFRS geen onderscheid maakt tussen uitzonderlijke resultaten en operationele resultaten. De onderverdeling kan verdedigd worden met het argument dat zij de vergelijking tussen de cijfers van voor en na de invoering van IFRS beter vergelijkbaar maken. Zie ook ebit.

Rebitda

Omdat de ebit, en dus de ebitda, sinds IFRS ook rekening houdt met uitzonderlijke resultaten, hanteren sommige bedrijven de 'recurrente ebitda' of rebitda. Daarbij wordt geen rekening gehouden met de uitzonderlijke elementen. De rebitda is dus de bedrijfswinst zonder uitzonderlijke elementen, afschrijvingen en afwaarderingen. Zie ook ebitda.

Recessie

Negatieve economische groei. Gewoonlijk wordt pas van een recessie gesproken als de negatieve groei twee achtereenvolgende kwartalen aanhoudt.

Redenominatie

Het veranderen van de nominale waarde van een aandeel of een obligatie. Dit is op uitgebreide schaal aan de orde geweest toen de euro op de beurs werd geïntroduceerd in 1999. Voorts komt het voor bij een uitgevende instelling die in financiële moeilijkheden verkeert. Men noemt redenominatie ook wel afstempen.

Reëel

Corrigerend voor inflatie. Inflatie zorgt immers voor geldontwaarding, waardoor het nominale rendement wordt aangetast. Ook macro-economische grootheden, zoals BBP, kunnen als een reëel cijfer worden voorgesteld. Daartoe wordt dan gewerkt met de prijzen van een bepaald basisjaar. Deze reële cijfers geven dan enkel de volumewijzigingen weer en niet de ontwikkelingen die het gevolg zijn van inflatie.

Reële effectieve wisselkoers

Een effectieve wisselkoers die ook rekening houdt met prijsontwikkelingen in de verschillende landen. Deze maatstaf is de verhouding van het buitenlandse tot het binnenlandse prijspeil, uitgedrukt in dezelfde munt. Het is een competitiviteitsindicator die tegelijkertijd rekening houdt met de competitiviteit van de export en de competitiviteit van de import. Een stijging van deze indicator wijst op een verbetering van de competitiviteit.

Refirente

Synoniem voor herfinancieringsrente.

Registeraandelen

Aandelen die in een centraal register staan ingeschreven. Registraandelen zijn altijd aandelen op naam.

Rendabiliteit

Een onderneming zet arbeid, kennis en financiële middelen in om via zijn activiteiten winst te maken. De financiering van die activiteiten gebeurt met zogenaamde eigen middelen (kapitaal en gereserveerde winst) en/of met vreemde middelen (kredieten en schulden). Rendabiliteit meet in hoeverre deze middelen winst hebben opgebracht en in hoeverre het nemen van risico lonend is geweest. Klassieke maatstaven zijn ROE en ROA.

Rendement

De winst behaald op geïnvesteerd vermogen. Als een belegger 100 euro rente ontvangt over een tegoed van 1000 euro, dan bedraagt het rendement op zijn belegging 10 %.

Rentecurve

Een curve die de rendementen op obligaties uitzet tegen hun looptijd. De rentecurve loopt vanaf de geldmarkt (0 tot 1 jaar), via middellange obligaties (2-4 jaar) tot aan langlopende obligaties (5-10 jaar en meer). De rentecurve loopt meestal op met de looptijd, omdat beleggers een hogere vergoeding (zie risicopremie)

eisen naarmate ze hun geld langer uitlenen. In sommige situaties ligt de rente op korte looptijden echter hoger dan op langere looptijden. Men spreekt dan van een inverse rentecurve.

Rentedragende stukken

Een andere benaming voor obligaties.

Rentebewijs

Een andere benaming voor de coupon van een obligatie.

Reserveringsgraad

Het percentage van de winst die wordt ingehouden en niet wordt uitgekeerd aan de aandeelhouders onder de vorm van een dividend. De gereserveerde winst wordt gebruikt om de activiteiten van de onderneming verder te financieren. Omgekeerde van uitkeringsgraad.

Return

Het totale beleggingsresultaat op een actief over een bepaalde periode gedeeld door de waarde van het actief bij het begin van de periode. Om het totale beleggingsresultaat te berekenen wordt rekening gehouden met de waardeverandering van het actief (min- of meerwaarden) en met de uitkeringen in de periode (dividenden, interesten, bonussen), die geacht worden herbelegd te zijn.

Returnindex

Beursindex die rekening houdt met de dividenden.

Revalueren

In waarde toenemen. In verband met munten betekent het een verhoging van de officiële waarde of de spilkoers van een munt door de monetaire autoriteiten in een systeem van vaste wisselkoersen. Daardoor wordt de export van het land duurder en de invoer goedkoper, zodat het saldo van de lopende rekening van de betalingsbalans verslechtert. Anderzijds zal de inflatie daardoor afnemen omdat ingevoerde producten en diensten goedkoper worden. Het tegengestelde van devalueren. Zie ook appreciëren.

Reversal

Een omgekeerde conversie. Een optiestrategie waarbij een relatief geringe winst is gekoppeld aan het afwezig zijn van enig risico. Deze strategie is vrijwel uitsluitend interessant voor professionele handelaren.

Reverse convertible

Obligatie waarvan de beleggingskenmerken tegengesteld zijn aan die van een gewone converteerbare obligatie. Niet de belegger maar de emittent heeft op de eindvervaldag de keuze om de lening terug te betalen in cash ten belope van het nominale bedrag van de uitgifte of in een bij uitgifte afgesproken aantal aandelen. De emittent zal voor deze laatste optie kiezen als op de eindvervaldag de waarde van het aandelenpakket lager ligt dan de nominale waarde van de uitgifte. In ruil voor dit risico van kapitaalverlies ontvangt de belegger een hoge jaarlijkse rentevergoeding. De emittent is meestal een financiële instelling, zodat de conversie in aandelen niet leidt tot de creatie van nieuwe aandelen.

Rho

Griekse letter die meet hoeveel de waarde van een optie wijzigt als de rente met 1 procentpunt verandert.

Risico

Is het gevolg van onzekerheid over (en onvoorspelbaarheid van) toekomstige ontwikkelingen. Door het nemen van risico's kan een belegger een hogere vergoeding bekomen dan op een risicoloze belegging. Er is evenwel geen garantie dat het nemen van risico ook zal worden vergoed. Daarbij gaat het natuurlijk om redelijke risico's. Door een verkeerde inschatting van bepaalde ontwikkelingen of omwille van onverwachte en/of onvoorspelbare gebeurtenissen, zoals conjunctuurschommelingen, modetrends, technologische innovatie en geopolitieke gebeurtenissen, kan de belegger die risico neemt, kapitaalverlies lijden. Het risico van een financieel actief of een beleggingsportefeuille wordt gemeten door de volatiliteit.

Risicoaversie

Niet vlug bereid zijn om risico te nemen of een meer dan normale vergoeding eisen voor het nemen van risico (zie risicopremie).

Risicogecorrigeerde return

Als twee effecten een verschillend risicoprofiel hebben, is het moeilijk om hun beleggingsresultaat te vergelijken. Als effect A een hoger risico inhoudt dan effect B, is het maar normaal dat de return bij B lager ligt dan bij A. De Sharpe-ratio en de alpha zijn maatstaven om returns te vergelijken waarbij een correctie is gemaakt voor het gelopen risico.

Risicopremie

Het extra rendement dat verkregen werd (premie ex post) of vooraf geëist wordt (premie ex ante) voor het nemen van risico. Risico kan op tal van factoren slaan en het extra rendement wordt altijd berekend tegenover de risicoloze vergoeding op dezelfde beleggingshorizon. De rentecurve bijvoorbeeld is in normale tijden steil, omdat liquiditeitsvoorkeur en onzekerheid over de toekomst ertoe leiden dat beleggers een hogere premie eisen om voor een langere termijn geld uit te lenen dan voor kortere tijd. De risicopremie op aandelen (tegenover obligaties) is verbonden aan de lange termijn-groeiverwachtingen en de mate van onzekerheid daarover. Ook beleggingstechnische factoren genereren risicopremies. Op een moeilijk toegankelijke markt met beperkte verhandelde volumes, beperkte doorstroming van informatie en weinig gesofisticeerde beleggingsinstrumenten ligt de risicopremie hoger dan op zeer liquide markten.

ROA

Afkorting van 'Return on Assets', Engels voor 'rendement op totale middelen'. Deze maatstaf voor winstgevendheid geeft een indicatie van de rendabiliteit van de totaliteit van de ingezette middelen. De ROA wordt gemeten door de winst (voor belastingen en voor interestlasten) als percentage van het balanstotaal of het totaal van de passiva uit te drukken. In de teller wordt een ander winstconcept gehanteerd dan bij ROE, omdat de financiële structuur van de onderneming een invloed heeft op de omvang van de winst. Een onderneming met relatief meer schulden zal in vergelijking met een ander bedrijf meer interestlasten betalen, maar minder belastingen. Bij de berekening van de ROA moet de winst gezuiverd worden voor de manier waarop de onderneming is gefinancierd, omdat in de noemer het balanstotaal verschijnt. Dat is de totaliteit van de eigen middelen en schulden. In principe zou de ROA hoger moeten zijn dan de gemiddelde interestlast op de schulden. Anders kost het aangaan van schulden meer dan het bedrijf erop kan verdienen.

ROE

Afkorting van 'Return on Equity', Engels voor 'rendement op eigen middelen'. Deze maatstaf voor winstgevendheid geeft een indicatie van de rendabiliteit van de eigen middelen. De ROE wordt berekend door de winst als percentage van de eigen middelen uit te drukken. Op die manier wordt nagegaan in hoeverre het nemen van risico lonend is geweest. Een minimum vereiste is dat de ROE hoger ligt dan

de risicoloze rentevoet op lange termijn, misschien niet in elk jaar, maar dan toch gemiddeld over een langere periode. Anders wordt de belegger niet vergoed voor het nemen van risico.

Royeren

Het intrekken van een opgegeven maar nog niet uitgevoerde effectenorder.

RSI-index

Relatieve Sterkte Index of RSI onderzoekt in welke mate een aandeel dat aan het dalen is oververkocht is, en omgekeerd overgekocht is.

Ruilvoet

Het gemiddelde exportprijsspeil gedeeld door het gemiddelde importprijsspeil.

S

S&P500-index

De door Standard's & Poor ontwikkelde en berekende index waarin de aandelen van 500 Amerikaanse ondernemingen zijn opgenomen. De S&P500-index werkt volgens het sectorclassificatiesysteem. De S&P500 kende zijn eerste berekening in 1926. Sinds 1957 bestaat hij uit 500 ondernemingen. Tezamen met de Dow Jones Industrial Average-index behoort de S&P500-index tot de meest bekeken beursbarometers ter wereld. Futures op de S&P500 behoren tot de meest verhandelde ter wereld.

Scalpen

In een kort tijdsbestek een koop en een verkoop doen in hetzelfde product. Op deze manier beoogt men een, doorgaans, kleine winst te behalen. Scalpen is een veel toegepaste techniek door daghandelaren.

Schatkistcertificaten

Kortlopende schuldbewijzen van de Schatkist. In België zijn ze uitgedrukt in euro, hebben ze bij uitgifte looptijden van 3, 6 en 12 maanden en worden ze wekelijks uitgegeven via een veiling. Deze financiële instrumenten worden verhandeld op de geldmarkt en zijn gericht op professionele marktpartijen.

Scheefzitten

Een belegger zit 'scheef' als zijn effectenpositie op (een nog ongerealiseerd) verlies staat.

Schermenhandel

Het verhandelen van effecten via de beeldschermen van een computernetwerk, zoals het NSC-systeem van de effectenbeurs van Euronext.

Schrijven

Het verkrijgen van een short-positie in een optie door een openingsverkoop.

Schrijver (van een optie)

Verkoper, uitgever van een optie. Neemt de verplichting op zich om op verzoek van de houder van de optie een bepaalde hoeveelheid van een onderliggend actief te leveren of te kopen tegen een vooraf vastgestelde prijs. In ruil voor deze verplichting ontvangt hij de optiepremie.

Scrip

Korte tijd na de inschrijvingsperiode op nieuwe aandelen worden de niet-uitgeoefende inschrijvingsrechten verkocht als scrips. Een scrip is gelijk aan een inschrijvingsrecht, maar je kan deze scrips alleen maar kopen in veelvoud van het aantal inschrijvingsrechten dat nodig is om één nieuw aandeel te verwerven. De verkoop vindt plaats op een vooraf aangekondigde dag en er is maar één notering. De kapitaalverhoging is hiermee afgesloten. Het kopen van scrips kan soms een heel interessante manier zijn om deel te nemen aan de kapitaalverhoging.

Sectorindex

Een index die betrekking heeft op een bepaalde economische sector, bijvoorbeeld technologie, energie of transport. Euronext berekent onder andere de AEX All-Share Indices en de Belgian All Shares-index, een in verschillende economische sectoren verdeelde reeks indices.

Sectormandjes

Een pakket aandelen van bedrijven die actief zijn in een bepaalde sector, zoals telecommunicatie, financiële dienstverlening, biotechnologie, transport of energie. Sectormandjes gebruikt men vaak als onderliggende waarde voor warrants.

Secundaire markt

Geld- of kapitaalmarkt waarin bestaande effecten na hun uitgifte primaire markt worden

verhandeld. De prijs van het effect wordt niet bepaald door de emittent, die niet bij de handel betrokken is, maar door vraag en aanbod. Een secundaire markt maakt een belegging liquide. De belegger hoeft immers niet te wachten tot de vervaldag van het effect of de opheffing van de vennootschap om zijn belegging weer te gelde te maken. De aandelenbeurs is bijvoorbeeld de secundaire markt voor aandelen.

Serie

Call- of putopties met dezelfde onderliggende waarde, handelseenheid, afloopmaand en uitoefenprijs.

Settlementprijs

De koers van de onderliggende waarde waarop men opties en futures op expiratedag afrekenen of verrekenen. Bij opties en futures op bijvoorbeeld de AEX-index is deze koers het gemiddelde van de 31 noteringen die op de laatste handelsdag elke hele minuut van 15.30 tot en met 16.00 uur totstandkomen.

Sharpe-ratio

Een cijfer dat de risicogecorrigeerde return van een portefeuille weergeeft. Deze indicator is een maat voor het bijkomend rendement (boven de risicoloze rente) dat werd bekomen per eenheid risico dat werd genomen. Dat laatste begrip wordt berekend aan de hand van de volatiliteit. Op die manier poogt men in te schatten in hoeverre het nemen van risico werd vergoed. Deze maatstaf vertrekt van de veronderstelling dat volatiliteit een maat is voor risico en dat er een proportioneel verband bestaat tussen de omvang van het risico en vereiste extra-rendement. Voorbeeld: Een portefeuille A haalde over een jaar een rendement van 23 % bij een risicovrije rente op een jaar van 3 %. De volatiliteit bedroeg 20 %. Voor portefeuille B bedroeg het rendement 18 % en de volatiliteit 12 %. Volgens de Sharpe-ratio presteerde B $(1,25 = (18\% - 3\%) / 12\%)$ beter dan A $(1,00 = (23\% - 3\%) / 20\%)$.

Short hedge

Het hedgen of afdekken van een positierisico door het innemen van een verkooppositie in een future.

Short-positie

Afhankelijk van de context heeft een short-positie betrekking op een onderweging in een portefeuille of op de gevolgen van het schrijven van een optie. De schrijver van de optie loopt immers het risico dat de optie wordt uitgeoefend, waardoor hij de onderliggende

waarde zal moeten leveren of afnemen tegen de vooraf bepaalde prijs. Een hedge fonds kan een short-positie innemen. Daarbij is het dan de bedoeling om de betrokken effecten later goedkoper te kunnen kopen. Anderzijds wordt ook gehoopt om met de ontvangen opbrengst van de verkoop extra winst te maken. Het tegengestelde is een long-positie. Zie ook baisse.

SICAF

Voluit 'Société d'Investissement à Capital Fixe'. Franse term voor bevak.

SICAV

Voluit 'Société d'Investissement à Capital Variable'. Franse term voor bevek.

Sinking fundlening

Een obligatielening die jaarlijks een deel van de hoofdsom aflost.

Slotdividend

Het na het interim-dividend uitgekeerde dividend. De uitkering van het slotdividend vindt plaats nadat de definitieve winstcijfers bekend zijn.

Slotkoers

De laatste koers van een effect op een handelsdag.

Slotprijs

De slotprijs is of de prijs van de laatst totstandgekomen transactie op een handelsdag of de middenprijs van de laatste bied- en laatprijzen.

Sluitingskoop

Effectenbeurs: koop van een aandeel of een obligatie om een openstaande short- of baissepositie ongedaan te maken.

Optiebeurs: koop van een optie of een future om een openstaande short-positie ongedaan te maken.

Sluitingsverkoop

Effectenbeurs: de verkoop van een openstaande aandelen- of obligatiepositie.

Optiebeurs: verkoop van een openstaande optie- of futurespositie. Hierdoor doet de verkoper afstand van de rechten die voortvloeien uit een optiepositie of de plichten die voortvloeien uit een futurespositie. Bij de optiehandel spreekt men meestal van een closing sell.

Small-caps

Engelse term voor bedrijven met een relatief bescheiden marktkapitalisatie. Staan in tegenstelling tot de blue chips.

Solvabiliteit

De verhouding tussen het eigen vermogen (kapitaal en gereserveerde winst van vorige jaren) en het totaal van alle passiva (eigen vermogen plus vreemd vermogen, d.i. schulden en kredieten) van een onderneming. Hoewel anders berekend, is solvabiliteit analoog aan de gearing ratio. Deze maatstaven geven weer hoe de onderneming gefinancierd is. Hoe meer vreemd vermogen, hoe groter de hefboomwerking (als de ROA groter is dan de kosten van de schulden, stijgt de winst per aandeel) en hoe hoger het risico (schulden en kredieten moeten immers altijd terugbetaald worden, ongeacht de resultaten van de onderneming).

Spaarquote

Het deel van het nationaal inkomen dat gespaard wordt. De spaarquote speelt een belangrijke rol bij productiegroei, omdat besparingen worden omgezet in investeringen, zodat de voorraad kapitaalgoederen toeneemt. Daardoor kan ook een grotere productie gerealiseerd worden

Specialist

Engelse benaming voor een handelaar die vraag en aanbod bij elkaar brengt.

Special products

Verhandelbare effecten anders dan aandelen, obligaties, opties, financiële futures en agrarische termijncontracten. Voorbeelden van special products zijn covered warrants, discount rights en reversed convertibles.

Sponsor

Een emissiehuis dat de aanvraag tot toelating tot de notering aan de effectenbeurs doet en zorgt voor een actieve begeleiding van de uitgevende instelling. Sponsors kunnen een syndicaat of een consortium vormen.

Spread

- Het verschil tussen de bied- en laattips. Als de markt 22,50 euro biedt en 23 euro laat, dan is de spread dus 0,50 euro.
- Een bepaald type van combinatieorders uit te voeren op een optiebeurs. Een spread bestaat uit twee posities of 'legs': een long-positie gecombineerd met een short-positie. Met

spreads kan de belegger profiteren van een bepaalde trend in de markt en tegelijk het risico beperken.

- Het verschil tussen de effectieve rendementen van twee obligaties, bijvoorbeeld van staats- versus bedrijfsobligaties, van twee landen of van korte- versus langetermijnleningen.

Squeeze out

Openbaar uitkoopbod dat de overnemer kan lanceren indien hij minstens 95 % van de stemrechtverlenende effecten heeft verworven.

Staatslening

Een door het Koninkrijk België of de Staat der Nederlanden uitgegeven en gegarandeerd schuldbewijs of obligatie. Staatsleningen geven men uit om de financieringsbehoefte van de staat te dekken.

Stagflatie

Het tegelijkertijd optreden van inflatie en dalende of gelijkblijvende output (stagnatie).

Stemrecht

Aandelenbezit geeft de aandeelhouder stemrecht tijdens de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders. Houders van certificaten van aandelen hebben geen stemrecht.

Step-up lening

Obligatie waarbij de interest niet vast is, maar met de jaren oploopt volgens een vooraf vastgesteld schema. Een step-up lening kan bijvoorbeeld 3 % bieden tijdens de eerste twee jaren, daarna 6 % voor de jaren 3 en 4 en vervolgens 9 % voor de laatste twee jaren.

Stockdividend

Een winstuitkering in de vorm van aandelen. Een dividenduitkering kan ook gebeuren in de vorm van geld, in dat geval spreken we van een cash dividend.

Stock picking

Engelse term voor aandelenselectie. Het betreft de keuze van de aandelen die gebruikt worden om een portefeuille in te vullen.

Stop-loss order

Een koop- of verkoopopdracht om een positie automatisch te sluiten indien die een bepaalde limiet raakt. Het is het koersniveau waarboven het aandeel in de ogen van de aandeelhouder absoluut moet standhouden. Gaat de koers

lager dan moet er verkocht worden, zelfs met verlies. Het risico op een verdere daling wordt dan te groot.

Straddle

Een combinatieorder waarbij men een calloptie en een putoptie met dezelfde afloopmaand en uitoefenprijs gelijktijdig koopt of schrijft. Een long straddle (gekochte straddle) geeft de mogelijkheid in te spelen op een verwachte sterke beweeglijkheid van de koersen in een willekeurige richting. Een short straddle (geschreven straddle) biedt een maximale winst wanneer de koersen stabiliseren. De schrijver van een straddle loopt een risico: bij een sterke stijging of een sterke daling van koersen kan het verlies oplopen tot een bedrag dat de ontvangen premie overstijgt.

Strafbankje

Op Euronext Amsterdam kan de Commissaris voor de Notering een aandeel op het zogeheten strafbankje van de beurs plaatsen. De reden kan zijn dat de betrokken onderneming een negatief eigen vermogen heeft en niet in staat is aan te geven op welke manier zij die situatie kan verbeteren. Faillissement van de onderneming kan een andere reden zijn. Als een aandeel op het strafbankje zit, is het opgenomen in de categorie 'fondsen met een noteringsmaatregel', zoals de officiële term luidt. Het strafbankje is bedoeld als signaal voor de beleggers. Handel in zo'n aandeel is overigens gewoon mogelijk.

Strangle

Een combinatieorder waarbij men een calloptie en een putoptie met dezelfde afloopmaand maar verschillende uitoefenprijzen koopt of schrijft.

Strike price

Engelse term voor de prijs waartegen men een optie kan uitoefenen. De strike price is hetzelfde als uitoefenprijs.

Strips

Afkorting van Separate Trading of Registered Interest and Principal Securities. Door de coupon los te koppelen van de hoofdsom kan men deze apart verhandelen. De strip is een blad met genummerde strookjes. Te vergelijken met een couponblad. Op zichzelf is de strip niets waard. Hij krijgt enkel en alleen waarde wanneer het genummerde strookje, samen met de betaalbare coupon voor 1 december ter incasso wordt aangeboden. De waarde die hij dan krijgt, is het verschil tussen de roerende voorheffing die op de gewone aandelen

25 % bedraagt en op de VVPR-aandelen 15 %. Hoe groter het dividend, hoe groter de uitoefenwaarde van de strip.

Voor aandelen waarvan een strip in omloop is, is het vroegere VVPR-aandeel gelijkgesteld met het gewone aandeel en heeft bijgevolg geen aparte notering meer. Dit bevordert de verhandelbaarheid van de voormalige VVPR-aandelen die soms een aanzienlijke onderwaardering vertoonden tegenover de gewone aandelen. (VVPR = Verminderde Voorheffing - Précompte Réduit).

Structureel saldo

Het begrotingssaldo gecorrigeerd voor zuiver conjuncturele of uitzonderlijke elementen. Daarvoor wordt bijvoorbeeld rekening gehouden met de potentiële groei van de economie (zie BBP-kloof) en worden niet-recurrente inkomsten en uitgaven uitgesloten. Het structureel saldo is m.a.w. een weergave van een begrotingssaldo dat houdbaar is over de jaren heen.

Stuk

Een andere benaming voor een aandeel of een obligatie.

Swap

Omwisseling van vergelijkbare effecten, met als doel het verkrijgen van een hoger rendement of het bekomen van een bescherming tegen een bepaald risico. Concreet worden twee betalingsstromen op een vooraf bepaald tijdstip en tegen vooraf vastgelegde voorwaarden met elkaar geruild. Bij een deviezenswap worden munten geruild, bij een renteswap rentestromen. In dat laatste geval worden meestal vaste rentebetalingen geruild met variabele.

Swaprente

De vaste rentevoet die het voorwerp uitmaakt van een renteswapcontract. Zie ook swap.

SWIFT

De in Brussel gevestigde overkoepelende organisatie die protocollen opstelt voor het internationale financiële (data)verkeer. Het meeste internationale interbancaire betalingsverkeer verloopt via de protocollen van SWIFT. De afkorting staat voor Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication.

SWOT-analyse

SWOT is een letterwoord dat staat voor sterke punten, zwakheden, kansen en bedreigingen. Het is een hulpmiddel dat in de aandelenanalyse, management en strategieformulering wordt gebruikt. Sterke punten en zwakheden

zijn interne factoren van een bedrijf die waarde creëren of waarde vernietigen. Kansen en bedreigingen zijn externe factoren die waarde creëren of waarde vernietigen.

Symbol (Contract Code)

Optiebeurs: de lettercombinatie die staat voor een bepaald aandeel, een soort aandelencode. Het symbool van Barco is bijvoorbeeld BAR.

Syndicaat

Een tijdelijk samenwerkingsverband van twee of meer handelsbanken bij een introductie of een vervolgemissie. Een van de deelnemende syndicaatsleden treedt op als syndicaatsleider of leadmanager. Een syndicaat noemt men ook wel een consortium.

T

T+3

Transactiedatum plus drie dagen. Dit betekent dat drie dagen na de transactie, de levering en de afrekening van de effecten plaatsvindt.

Tak-21

Een spaarcontract gekoppeld aan een levensverzekering. Het contract voorziet een gegarandeerd vast minimumrendement met daarboven op een variabele winstdeelname, die jaarlijks door de beheerherverekeraar wordt vastgesteld, afhankelijk van het beleggingsresultaat van de portefeuille. Om wettelijke en fiscale redenen zijn de minimale looptijden lang (minstens 8 jaar en 1 dag). Zie ook Tak-23.

Tak-23

Verzamelnaam voor levensverzekeringen gekoppeld aan beleggingsfondsen. In tegenstelling tot Tak-21 levensverzekeringsproducten wordt bij Tak-23 producten het financiële risico van de beleggingen volledig doorgeschoven naar de verzekeringnemer. Het beleggingsresultaat is uitsluitend afhankelijk van de veranderlijke opbrengst van de onderliggende activa. De verzekeraar zorgt alleen voor het beheer van de fondsen en de dekking van het eventuele overlijdensrisico, als de belegger daarvoor heeft gekozen. Men maakt een onderscheid

tussen emissieproducten (die een bepaalde eindvervaldag hebben, omdat zij gekoppeld zijn aan een beleggingsfonds van het gesloten type) en langetermijnproducten (met een onbeperkte duur, want gekoppeld aan een of meer beleggingsfondsen van het open type).

Talon

Het deel van de coupon van een aandeel of obligatie dat bij inwisseling recht geeft op nieuwe dividendbewijzen, uitkeringsbewijzen of coupons.

Technische analyse

Een methode waarbij men met behulp van koersgrafieken en rekenmodellen tracht een trend op de beurs te voorspellen. Men kijkt vooral naar koersverloop en volumes van de handel. Men tracht met technische analyse het (massa)gedrag van de beleggers te doorgronden om daaruit de mogelijke richting van de markt te voorspellen.

Tegenpartijrisico

Het risico dat een tegenpartij bij een beurstransactie niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Afwikkeling van transacties via een clearingorganisatie sluit dit risico volledig uit voor de belegger. LCH.Clearnet S.A. garandeert en wikkelt alle uitgevoerde transacties af.

Tenderinschrijving

Een methode om de uitgifteprijs van een nieuw te noteren aandeel of obligatie te bepalen. Men gaat uit van een minimumprijs. Geïnteresseerde beleggers kunnen zelf aangeven tegen welke (bij voorkeur hogere) prijs men een bepaalde hoeveelheid aantal aandelen of obligaties wil afnemen. De prijs waarop men de meeste aandelen of obligaties kan toewijzen is de uiteindelijke uitgifteprijs.

Termijncontract

Een soort van afgeleide producten. Een verbintenis tussen twee partijen tot aankoop of verkoop van een bepaalde hoeveelheid van een onderliggend actief op een later tijdstip tegen een vooraf vastgelegde prijs. Ze worden vooral gebruikt om een risico af te dekken. In tegenstelling tot een optie houdt een termijncontract een verplichting in voor beide partijen. Zie ook forward en future.

Termijnverrichting

Zie termijncontract.

Thesauriebewijzen

Commercial paper uitgegeven door grote ondernemingen en door welbepaalde overheden. De ondernemingen die thesauriebewijzen uitgeven moeten voldoen aan de daartoe gestelde wettelijke financiële vereisten.

Theta

Griekse letter die de tijdswaarde van een optie meet.

Tijdswaarde (van een optie)

Hoe langer de (rest)looptijd van een optie, hoe groter zijn waarde. De tijdswaarde smelt weg met de tijd. De maatstaf, die de tijdswaarde van een optie meet, is de theta.

Time spread

Een combinatieorder waarbij men call- of putopties met dezelfde onderliggende waarde en uitoefenprijs, maar met verschillende aflooptijden koopt of schrijft. De belegger koopt bijvoorbeeld een langlopende calloptie als dekking voor een korter lopende, geschreven calloptie.

Toekenningsrecht

Een recht dat aan de aandeelhouder gratis bijkomende aandelen toekent tegen afgifte van een aantal coupons. Het kan gaan om een toekenning van eigen aandelen of van vreemde aandelen. In dit laatste geval gaat het meestal om bedrijven in vereffening of bedrijven die overgenomen werden.

Toelatingseisen

De eisen waaraan een vennootschap moet voldoen voordat zij een beursnotering kan krijgen. Deze eisen hebben onder andere betrekking op eigen vermogen, winstgevendheid, prestaties en de structuur.

Toonbankuitgifte

Het uitgeven van staatsobligaties tegen een dagelijks vast te stellen koers. De uitgifte gaat door totdat voldoende geld is binnengehaald, de duur van de inschrijving is dus afhankelijk van de heersende marktomstandigheden. Toonbankuitgifte van staatsobligaties gebeurt in Nederland door de Agent van het Ministerie van Financiën.

Totaalcoupure

Een enkel waardepapier waarop het hele bedrag van een obligatielening staat vermeld, dit in tegenstelling tot de soms vele miljoenen losse, fysieke coupures. Het effectenverkeer verloopt tegenwoordig vrijwel volledig giraal

en door het uitgeven van een totaalcoupure is een belangrijke efficiencyverbetering en kostenbesparing te realiseren. Het omzetten van losse, fysieke coupures in een totaalcoupure heet dematerialisatie. Een totaalcoupure is vergelijkbaar met een global note of verzamelstuk bij aandelen.

Tracker

Een tracker, een soort beleggingsfonds, volgt nauwkeurig de koersontwikkeling van de index. Een tracker keert dividend uit. Voor een belegger heeft het beleggen in een tracker duidelijke voordelen boven het beleggen in alle losse componenten die tezamen de index vormen.

Euronext noteert trackers op onder meer de AEX-index, de CAC40, de Eurotop100 en de Dow Jones Euro STOXX50.

Transactiekosten

De aan- en verkoopkosten die een bank/broker berekent aan een klant bij het kopen en verkopen van effecten.

Trend

Als een koers zich gedurende een langere tijd in een bepaalde, duidelijke richting beweegt, spreekt men van een trend. Beleggers proberen trends te ontdekken in de verwachting ervan te kunnen profiteren.

Trendlijn

Een lijn op een koersgrafiek die een bepaalde (stijgende of dalende) trend aangeeft. Beleggers gebruiken (historische) trendlijnen om een toekomstig koersverloop te kunnen voorspellen.

Tijd- en verwachtingswaarde

De optiepremie minus de intrinsieke waarde. Rente, de resterende looptijd en de beweeglijkheid van de onderliggende waarde bepalen onder andere de hoogte van de tijd- en verwachtingswaarde.

Turnaround

Bedrijf dat evolueert van een verliespositie naar break-even of een winstsituatie.

Tussentijds uitoefenen

Het uitoefenen van een optierecht voordat de optie afloopt. Alleen opties Amerikaanse stijl kan men tussentijds uitoefenen. Tussentijds uitoefenen kan interessant zijn voor callopties vlak voordat het onderliggende aandeel ex-dividend gaat.

U

Uitgevende instelling

Een onderneming of overheid die effecten uitgeeft op een openbare kapitaalmarkt zoals de effectenbeurs van Euronext. Uitgevende instellingen heten ook wel emittenten.

Uitgifteprijs

De prijs waartegen men nieuw te introduceren aandelen of obligaties verkoopt aan de beleggers die op de emissie hebben ingeschreven.

Uitkeringsgraad

Het percentage van de winst dat wordt uitgekeerd aan de aandeelhouders onder de vorm van een dividend. Omgekeerde van reserveeringsgraad.

Uitloten

Door loting bepaalt men welke obligaties aflossen of welke houders een premie krijgen (bij premie-obligaties). De uitloting gebeurt onder notarieel toezicht.

Uitoefenen

Het gebruikmaken van het kooprecht bij een calloptie, respectievelijk het verkooprecht bij een putoptie. De uitoefening van een optie-recht noemt men ook wel exercise.

Uitoefenprijs

De prijs waartegen de koper van een calloptie de onderliggende waarde kan aanschaffen, of waartegen de koper van een putoptie de onderliggende waarde kan verkopen. Men noemt de uitoefenprijs ook wel strike price.

Underperformance

Engelse term voor een beleggingsresultaat dat slechter is dan dat van de benchmark. Tegen-gestelde van outperformance.

Upside Participation Securities

Afgekort tot 'UPS'. Effecten met een vaste looptijd waarvan de koersontwikkeling is gekoppeld aan een beursindex of een korf aandelen. Op de eindvervaldag krijgt de belegger het belegde kapitaal terug (kapitaalbescherming), vermeerderd met x % van de stijging van de index. De kapitaalbescherming geldt enkel in de munt van uitgifte. Tussentijdse toe- en uittredingen tegen inventariswaarde zijn niet mogelijk. Aangezien deze effecten beursgeno-

teerd zijn, kan wel worden gekocht en verkocht via de beurs, zij het tegen een koers die afhankelijk is van vraag en aanbod en die bijgevolg kan afwijken van de intrinsieke waarde.

V

Value stocks

Aandelen die geen groeiaandelen zijn, noemt men value-stocks. Voor dergelijke aandelen vloeien koersstijgingen voort uit waarderingsfactoren (vandaar de naam), niet uit het groei-verhaal.

Valutadatum

Datum waarop de afrekening plaatsvindt en de rente tevens ingaat.

Valutaoptie

Een optie met een bepaalde hoeveelheid valuta als onderliggende waarde.

Valutarisico

Het risico dat kan ontstaan bij grensoverschrijdend beleggen doordat de verschillende, lokale munteenheden ten opzichte van elkaar stijgen of dalen. Als een belegger aandelen koopt op de beurs van New York en de dollar daalt fors, dan kan daardoor een deel van de eventuele behaalde winst verdampen of zelfs omslaan in verlies.

Variabele rente

Wanneer u bij het afsluiten van een hypotheek geen vasterenteperiode overeenkomt, hebt u te maken met variabele rente. U komt met de geldverstrekker overeen dat u de rente betaalt die op dat moment voor nieuwe hypotheek in rekening wordt gebracht. De rente kan afhankelijk van de instelling per dag, per maand, per kwartaal of per half jaar worden aangepast.

Variation margin

Zie depot

Vast

Beursterm voor stijgende koersen.

Vastgoedbevak

Een bevak die belegt in een gespreide en wisselende portefeuille van vastgoed. Vastgoedbevak worden verhandeld op de beurs en het gaat steeds om distributie-aandelen. Ze zijn verplicht om minimum 80 % van hun winst uit te keren. De dividenden zijn onderworpen aan de roerende voorheffing die van toepassing is op aandelen. Vastgoedbevak die voor minimaal 60 % beleggen in residentieel vastgoed, genieten vrijstelling van roerende voorheffing. Niet te verwarren met vastgoedcertificaat.

Vastgoedcertificaat

Worden uitgegeven ter financiering van commerciële gebouwen of kantoorgebouwen. In tegenstelling tot vastgoedbevak hebben ze steeds betrekking op een specifiek project, zodat de risicospreiding beperkt is. De certificaathouder is geen mede-eigenaar van het vastgoed, maar bezit enkel een schuldvordering tegenover de emitterende instelling. Het certificaat geeft recht op een deel van de netto-opbrengsten van de verhuring en, na het verstrijken van de looptijd van het certificaat, op een deel van de restwaarde bij de verkoop van het vastgoed. De couponuitkeringen van vastgoedcertificaten houden direct verband met het nettoresultaat van de uitbating van het gebouw. Een deel van de coupon wordt meestal fiscaal als een terugbetaling van het initieel geïnvesteerde kapitaal beschouwd en is daardoor niet aan de roerende voorheffing onderworpen.

Vega

Meet met hoeveel euro de waarde van een optie wijzigt als de volatiliteit van het onderliggende met 1 procentpunt verandert.

Vennootschap voor belegging in schuldvorderingen (VBS)

Zie Instelling voor belegging in schuldvorderingen (IBS).

Venture capital

Ook wel durfkapitaal genoemd. Risicodragend kapitaal dat wordt verschaft aan jonge en beloftevolle ondernemingen die nood hebben aan aandelenkapitaal omdat schuldfinanciering uitgesloten is. Daarvoor zijn hun activiteiten immers te risicovol en/of ontbreekt het hen aan de nodige waarborgen. De interestvoet op schulden zou zo hoog zijn dat het een rem op de ontwikkelingskansen zou betekenen. Het tijdschema van het business plan is ook onzeker, zodat het onmogelijk is vooraf een pasklare aflossingstabel op te stellen. In

afwachting van een beursgang (IPO) wordt een deel van de aandelen bij privé-investeerders ondergebracht. Die rekenen niet op jaarlijkse dividenden, maar op belangrijke meerwaarden bij een succesvolle beursintroductie of bij een vooraf vastgelegde uitstapregeling. Meestal brengen de verschaffers van venture capital ook hun managementervaring in en zijn ze bijgevolg nauwer betrokken bij het reilen en zeilen van de onderneming dan gewone aandelenbeleggers.

Verdeeld

Beursterm voor een markt zonder duidelijke richting: sommige koersen zijn hoger, andere lager.

Vermogenseffect

De impact van marktwaardeschommelingen van het vermogen van de gezinnen op hun consumptieve bestedingen. Deze schommelingen kunnen betrekking hebben op hun financiële (aandelen en obligaties) en niet-financiële vermogen (vastgoed) en treden op ongeacht of deze vermogens virtueel zijn of niet, m.a.w. ongeacht deze activa al werden te gelde gemaakt of niet.

Vermogenstitel

De verzamelnaam voor een product dat een bepaald soort vermogen vertegenwoordigt zoals een aandeel, obligatie, optie, financiële future, agrarisch termijncontract, warrant of een tracker. Vermogenstitels zijn meestal via een effecten- of optiebeurs verhandelbaar.

Vervaldatum

- De datum waarop men een obligatie betaalbaar stelt ofwel waarop de houder van de obligatie de nominale waarde krijgt uitgekeerd.
- In de optiehandel is vervaldatum een synoniem voor aflooptdatum.
- In de futureshandel is het de dag waarop kopers en verkopers aan hun verplichting moeten voldoen.

Verzamelcoupures

Effecten met een geringe nominale waarde kan men bundelen tot een verzamelcoupure. Hierdoor neemt het aantal in omloop zijnde stukken af.

Verzamelstuk

De Nederlandse naam voor een global note. Een verzamelstuk is een enkel waardepapier waarop het gehele genoteerde aandelen- of obligatiekapitaal van een onderneming staat vermeld. Dit in tegenstelling tot de soms vele miljoenen losse stukken van het klassieke aan-

deel of obligatie. Het effectenverkeer verloopt tegenwoordig vrijwel volledig giraal en het gebruik van global notes biedt grote efficiëntie- en kostenvoordelen. Het fysieke stuk zal daarom in de nabije toekomst volledig uit het effectenverkeer verdwijnen. Het omzetten van fysieke stukken naar een verzamelstuk heet dematerialisatie. Bij obligaties spreekt men ook wel van een totaalcoupure.

Vlam21

Index van een aandelenkorf van 21 aandelen op Euronext Brussel waar de beslissingsmeerderheid in Vlaamse handen is.

Volatility

Engels voor beweeglijkheid of volatiliteit. Maatstaf voor risico. Volatiliteit meet de variabiliteit van de prijs- of koersschommelingen van aandelen, indices of portefeuillewaarden gedurende een bepaalde periode tegenover de gemiddelde prijs of koers over die periode. Hoe hoger de volatiliteit, hoe hoger het risico. Concreet betekent een hogere volatiliteit dat de kansen op een zeer goed, maar ook op een zeer slecht beleggingsresultaat toenemen.

Een hoge volatility betekent dat de koers van een aandeel sterk stijgt en daalt binnen een relatief korte periode. Volatility is mede een indicator voor het risico dat een belegger loopt met een bepaald aandeel. Volatility is een belangrijke factor bij de waardebeoordeling van een optie.

Voor kennis

Het beschikken over koersgevoelige informatie (bijvoorbeeld jaarcijfers) voordat deze publiekelijk bekend is. Handelen met voorkennis of voorwetenschap is een economisch delict en dus strafbaar.

Voorkeurrecht

Een verhandelbaar recht voor bestaande aandeelhouders bij uitgifte van nieuwe aandelen. Houders van een voorkeurrecht of claim hebben voorrang bij de toewijzing van de nieuwe aandelen.

Voorlopig prospectus

Zijn bij een aanstaande beursnotering de prijs en de hoeveelheid van de uit te geven aandelen nog niet bekend, dan kan de uitgevende instelling een voorlopig prospectus publiceren. Later volgt hierop een supplement met vermelding van de uitgifteprijs en de hoeveelheid uit te geven aandelen. Een voorlopig prospectus heet ook wel 'pink herring'.

Vriendelijk

Beursterm voor hogere koersen.

VV-aandeel

Staat voor "aandeel met verminderde voorheffing. Momenteel 15 % i.p.v. 25 %. Het betreft meestal FV-aandelen die ingevolge een statutenwijziging omgevormd werden tot VV-aandelen, of sommige aandelen die na 01/01/94 gecreëerd werden.

W

Waarborgsom

Zie dekkingseisen en depot.

Warrant

Een effect dat gedurende een bepaalde periode het recht geeft een bepaald aantal aandelen tegen een bepaalde, vastgestelde koers te verwerven. We moeten een onderscheid maken in een klassieke warrant en een covered warrant of gedekte warrant.

Bij de klassieke warrant is de genoteerde onderneming de uitgevende instelling. Als de koper van een klassieke warrant zijn recht uitoefent en de aandelen wil hebben, dan komen er nieuwe aandelen op de markt. Er komen dus meer aandelen van de onderneming in omloop. Dit leidt tot winstverwatering omdat meer aandeelhouders de winst moeten delen. Van klassieke warrants bestaan alleen calls.

Covered warrants lijken enigszins op opties maar kennen een andere uitgevende instelling: banken. Ook zijn de contractspecificaties niet gestandaardiseerd zoals bij opties wel het geval is. Een belegger kan niet short gaan in warrants, alleen de uitgevende instelling neemt met de uitgifte van de warrants een shortpositie in. Warrants hebben vaak betrekking op een index of een economische sector, bijvoorbeeld technologie. Settlement van warrants kan plaatsvinden via contante afrekening (cash settlement) of via fysieke levering van de onderliggende waarde. In tegenstelling tot bij de klassieke warrant bestaan er bij de covered warrants ook putwarrants. De verkregen aandelen bij een covered warrant stammen uit het bestaande aandelenpakket en er vindt dan ook geen winstverwatering plaats.

Warrants worden verhandeld op de gewone aandelenbeurs.

Warrantlening

Een (obligatie)lening waarbij de crediteur naast rente ook een uitkering in de vorm van warrants ontvangt.

Werkgelegenheidsgraad

De werkende bevolking gedeeld door de bevolking op arbeidsleeftijd. Geeft weer welk deel van het totale potentiële arbeidsaanbod effectief aan het werk is. Zie ook activiteitsgraad en werkloosheidsgraad.

Werkloosheidsgraad

De werkloze bevolking gedeeld door de beroepsbevolking. Geeft weer welk deel van het totale potentiële arbeidsaanbod niet aan het werk is. Zie ook activiteitsgraad en werkgelegenheidsgraad.

Winstbewijzen

Winstbewijzen geven aan de houders ervan recht op een deel van de winst van een onderneming, maar ze krijgen geen stemrecht zoals aandeelhouders.

Winstdelende obligaties

Winstdelende obligaties laten de houder ervan meedelen in de (eventuele) winst van de uitgevende onderneming. Dit is enigszins vergelijkbaar met een dividenduitkering bij aandelen. De winstdeling komt boven op de vaste couponrente op de obligatie. Uitsluitend ondernemingen geven winstdelende obligaties uit. Vaak is de van het bedrijfsresultaat afhankelijke winstdeling gekoppeld aan de dividenduitkering aan de aandeelhouders.

Winstmarge

De winst uitgedrukt als een percentage van de omzet.

Winstnemen

Het verkopen van effecten met als doel het verzilveren van de opgetreden koerswinst.

Winst per aandeel

Een gedeelte van de winst van een bedrijf, toegewezen per uitstaand aandeel. Bijvoorbeeld, een bedrijf heeft 10 miljoen euro winst gemaakt afgelopen jaar en heeft een uitstaand aandelenkapitaal van 5 miljoen aandelen. Dit komt dan neer op 2 euro per aandeel, dus 2 euro winst per aandeel.

Winstrendement

Winst per aandeel gedeeld door de koers van het aandeel. Is dus de inverse van de koerswinstverhouding en heeft hetzelfde gebruik. Winstrendement is een theoretisch begrip voor de belegger, want een bedrijf keert zijn winst niet noodzakelijk (volledig) uit (zie ook uitkeringsgraad en reserveringsgraad). Het winstrendement laat toe om het (boekhoudkundige) rendement van een aandeel te vergelijken met het rendement op een vastrentend effect als een obligatie.

Winstverwatering

De uitgifte van nieuwe aandelen kan leiden tot een al dan niet tijdelijke verwatering van de toekomstige winst per aandeel, omdat de winst over een groter aantal uitstaande aandelen moet worden verdeeld. Dan kan een gevolg zijn van het feit dat de nieuwe aandelen meestal worden uitgegeven tegen een lagere prijs dan de beurskoers, om het succes van de kapitaalverhoging te verzekeren.

Wisselkoers

De prijs van het geld van een land uitgedrukt in de munteenheid van een ander land. Behalve in een systeem van vaste wisselkoersen schommelen wisselkoersen ten gevolge van ontwikkelingen in andere variabelen, zoals inflatie- en rentever schillen tussen de betrokken landen. Zie ook effectieve wisselkoers, nominale effectieve wisselkoers en reële effectieve wisselkoers.

Y

Yield

Engelse term voor het rendement op effecten.

Yield-curve

Engelse term voor rentecurve.

Z

Zero couponobligatie

Ook wel nulcouponobligatie of zerobond genoemd. Een obligatie zonder jaarlijkse rente, maar waarvan de uitgifteprijs veel lager is dan nominale waarde die op de eindvervaldag zal worden terugbetaald. De uitgifteprijs is gelijk aan de nominale waarde die wordt geactualiseerd volgens de uitgiftedatum en de vastgestelde interest. Een voorbeeld: een nulcoupon met een nominale waarde van 1000 euro, een rente van 10 % en een looptijd van 10 jaar, zal een uitgifteprijs van 38,55 % of 385,5 euro hebben. Omgekeerd zal een belegging van 385,5 euro tegen een samengestelde interest van 10 % over 10 jaar op de eindvervaldag immers 1000 euro waard zijn.

Bronnen

- Begrippenlijst Euronext Brussel
- Lexicon KBC
- VFB Klare Beleggerstaal – A. Taverniers (jan 2002)
- Financiële woordenlijst van Anthologie

Lay-out:

Peter Cuypers
www.anthologie.be

Typografie:

Dax en Utopia